

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA REGIONALNYCH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH Z PROGRAMÓW EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, wrzesień 2015

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

MOŻLIWOŚCI FINANSOWANIA REGIONALNYCH PROGRAMÓW STRATEGICZNYCH Z PROGRAMÓW EUROPEJSKIEJ WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Gdańsk, sierpień 2015

Wydawca:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
tel. +48 58 3268683 faks +48 58 3268683
www.pomorskie.eu
ewt.pomorskie.eu

Redakcja:
Marta Bocianowska, Ludwik Szakiel, Paweł Zawadzki
Opracowanie graficzne, skład:
Ludwik Szakiel

@ Copyright by Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego

Gdańsk 2015

Szanowni Państwo!

Europejska Współpraca Terytorialna (EWT) oraz Europejski Instrument Sąsiedztwa (EIS) to zaprojektowane w ramach polityki spójności instrumenty finansowe, które mają na celu wzmocnienie współpracy terytorialnej oraz zapewnienie harmonijnego rozwoju społeczno-ekonomiczno-kulturalnego między granicami wszystkich państw Unii Europejskiej i na obszarach do niej przylegających.

Województwo pomorskie jest jednym z najbardziej aktywnie zaangażowanych w realizację programów EWT/EIS polskich regionów, o czym świadczą zarówno statystyki, jak i efekty zrealizowanych międzynarodowych partnerskich projektów: nowe oczyszczalnie ścieków, innowacyjne technologie ekologiczne, ośrodki kultury i muzea, inwestycje transportowe, ścieżki rowerowe, szlaki i obiekty turystyczne, festiwale i imprezy sportowe, studia wykonalności, wspólne strategie i programy.

W związku z szerokim zainteresowaniem programami EWT/EIS w województwie pomorskim przedstawiamy Państwu broszurę prezentującą możliwości finansowania zadań wynikających z celów określonych w Regionalnych Programach Strategicznych ze środków nowych edycji programów EWT/EIS 2014-2020.

Informacje zawarte w niniejszej publikacji nie stanowią zamkniętego katalogu źródeł finansowania Państwa działań ze środków EWT/EIS. Zachęcamy Państwa do lektury dokumentów programowych oraz kreatywnego podejścia w analizie możliwości jakie dają poszczególne programy. Udzielamy wszelkich dodatkowych informacji oraz niezbędnej pomocy w zakresie aplikowania do programów EWT/EIS, a także poszukiwania partnerów.

Regionalny Punkt Kontaktowy ds. Europejskiej Współpracy
Terytorialnej / Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej

REGIONALNY PUNKT KONTAKTOWY
ds. Europejskiej Współpracy Terytorialnej / Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
pokój 319

Ludwik Szakiel - kierownik referatu
tel. (58) 32 68 683 ▪ l.szakiel@pomorskie.eu
Polska - Rosja

Marta Bocianowska
tel. (58) 32 68 692 ▪ m.bocianowska@pomorskie.eu
Południowy Bałtyk, Europa

Paweł Zawadzki
tel. (58) 32 68 825 ▪ p.zawadzki@pomorskie.eu
Region Morza Bałtyckiego, Europa Środkowa

ewt.pomorskie.eu
www.facebook.com/ewt.pomorskie.eu

Spis treści

Finansowanie Regionalnych Programów Strategicznych

	RPS „Pomorski Port Kreatywności”	5
	RPS „Pomorska Podróż”	15
	RPS „Aktywni Pomorzanie”	22
	RPS „Zdrowie dla Pomorza”	26
	RPS „Mobilne Pomorze”	29
	RPS „Ekoefektywne Pomorze”	36

Informacja o programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej oraz Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa 2014-2020

	Interreg Południowy Bałtyk	50
	Program Współpracy Transgranicznej Polska - Rosja	51
	Interreg Region Morza Bałtyckiego	52
	Interreg Europa Środkowa	53
	Interreg Europa	54

**Oś priorytetowa 1
WZMOCNIENIE
AKTYWNOŚCI
MIĘDZYNARODOWEJ
ORAZ ZDOLNOŚCI
INNOWACYJNEJ
NIEBIESKIEJ I ZIELENEJ
GOSPODARKI
POŁUDNIOWEGO
BAŁTYKU**

*Cel szczegółowy 1.1
Zwiększanie obecności
niebieskiego i zielonego
sektora MŚP z obszaru
Południowego Bałtyku na
rynku międzynarodowym
poprzez wspólne działania
transgraniczne*

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

1. nabór - IV kwartał 2015

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- formalne stowarzyszenia, klastry i sieci MŚP (non-profit)
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, agencje turystyczne oraz inne jednostki podobne
- NGO zajmujące się promocją i usługami marketingowymi związanymi bezpośrednio lub pośrednio z sektorem turystyki i kultury
- instytucje odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa naturalnego, kulturowego i narodowego
- instytucje zarządzające lasami
- instytuty badawczo-rozwojowe oraz instytuty naukowe
- EUWT

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- MŚP sektora zielonego i niebieskiego zainteresowane ekspansją na rynku międzynarodowym (włącznie z całym obszarem Bałtyku, innymi krajami europejskimi oraz krajami trzecimi np. krajami dalekiego wschodu)

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wspólny rozwój i wdrożenie pilotażowych, innowacyjnych modeli biznesowych w celu internacjonalizacji MŚP z sektora niebieskiego i zielonego
- badania rynku dla MŚP niebieskiego i zielonego sektora, klastrów oraz instytucji wspierania biznesu celem wprowadzenia nowych usług i produktów na rynku międzynarodowym
- organizacja działań (np. targi, wystawy, kampanie reklamowe) promujących produkty i usługi MŚP niebieskiego i zielonego sektora z regionu Południowego Bałtyku na rynku międzynarodowym
- zaopatrzenie w produkty i usługi (np. programy szkoleniowe, doradztwo, kursy językowe, strategie inwestycyjne) celem zwiększenia zdolności MŚP sektora niebieskiego i zielonego z regionu Południowego Bałtyku do większej operacyjności na rynku międzynarodowym
- rozwój narzędzi informatycznych celem rozprzestrzenienia informacji (poprzez bazy danych i katalogi informacyjne) oraz celem ulepszenia regulacji dla działalności MŚP sektora niebieskiego i zielonego na rynku międzynarodowym (zamówienia publiczne, prawo pracy, pomoc socjalna, taksacja i standaryzacja)
- ogólne kampanie uświadamiające i działania promocyjne zachęcające MŚP niebieskiego i zielonego sektora z obszaru Południowego Bałtyku do działalności/aktywności biznesowej - jako alternatywa do operacji krajowych

**„Pomorski Port
Kreatywności”**

**Cel szczegółowy 1
Efektywne przedsiębiorstwa**

*Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie*

**Cel szczegółowy 2
Konkurencyjne szkolnictwo
wyższe**

*Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki*

„Pomorski Port Kreatywności”

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

- Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
- Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
- Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

- Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
- Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- formalne stowarzyszenia, klastry i sieci MŚP (non-profit)
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, agencje turystyczne oraz inne jednostki podobne.
- NGO zajmujące się promocją i usługami marketingowymi związanymi bezpośrednio lub pośrednio z sektorem turystyki i kultury
- instytucje odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa naturalnego, kulturowego i narodowego
- instytucje zarządzające lasami
- instytuty badawczo-rozwojowe oraz instytucje naukowe.
- EUWT

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- MŚP reprezentujące niebieski i zielony sektor rozwijające/transferujące innowacyjne produkty i usługi na obszarze Południowego Bałtyku

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- dostarczanie i testowanie szkoleń transgranicznych oraz budowanie potencjału usług dla sektora niebieskiego i zielonego MŚP w celu poprawy ich zdolności innowacyjnych (np. zarządzanie innowacjami)
- świadczenie usług doradczych dla przedsiębiorstw (np. szkolenia, badania rynku, doradztwo. itd) niebieskiego i zielonego sektora MŚP z obszaru Południowego Bałtyku w celu wprowadzenia nowych usług i produktów
- organizacja wydarzeń transgranicznych celem wymiany doświadczeń oraz stymulowanie transferu innowacji pomiędzy w sektorze niebieskim i zielonym MŚP w obszarze Południowego Bałtyku.
- rozwijanie i testowanie strategii dot. Inteligentnych Specjalizacji oraz rozwijanie wspólnych koncepcji promocyjnych dla nowych produktów i usług niebieskiego i zielonego sektora gospodarki w obszarze Południowego Bałtyku
- rozwijanie i testowanie transgranicznych modeli współpracy triple-helix, platform i sieci z udziałem przedsiębiorstw, instytucji badawczych, uczelni i administracji publicznej w celu ulepszenia transferu i absorpcji innowacji przez niebieski i zielony sektor MŚP w obszarze Południowego Bałtyku

Oś priorytetowa 1 WZMOCNIENIE AKTYWNOŚCI MIĘDZYNARODOWEJ ORAZ ZDOLNOŚCI INNOWACYJNEJ NIEBIESKIEJ I ZIELONEJ GOSPODARKI POŁUDNIOWEGO BAŁTYKU

Cel szczegółowy 1.2
Poprawa transferu innowacji na
rzecz niebieskiego i zielonego
sektora MŚP poprzez wspólne
działania transgraniczne

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

**Oś priorytetowa 1
POTENCJAŁ
DLA INNOWACJI**

Cel szczegółowy 1.1
Infrastruktura badań
i innowacji

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną;
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne za planowanie i ewaluację infrastruktury badawczych i innowacyjnych
- organizacje będące operatorami istniejącej infrastruktury badawczej i innowacyjnej oraz potencjalni operatorzy planowanej infrastruktury
- organy zarządzające programami finansowania inwestycji w infrastrukturę badawczą i innowacyjną
- użytkownicy infrastruktury badawczej i innowacyjnej reprezentujący sektor naukowy i biznesowy ze szczególnym naciskiem na MŚP
- ośrodki transferu technologii
- regionalne agencje/instytucje ds. rozwoju i planowania

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- identyfikacja wyzwań dotyczących zarządzania infrastrukturami badawczymi i innowacyjnymi, przygotowanie wspólnych programów szkoleniowych dla operatorów infrastruktury, opracowanie mechanizmów zapewniających efektywne kosztowo wykorzystanie zasobów i najlepsze możliwe wykorzystanie wyników badań naukowych
- mapowanie i wzmacnianie ról różnych uczestników (w tym sektora publicznego) procesu rozwoju infrastruktury badawczych, jak również tworzenie struktur w celu monitorowania i oceny zapotrzebowania na określone zdolności badawcze
- tworzenie planów motywacyjnych i finansowych poprawiających interakcję między dostawcami infrastruktury badawczej i innowacyjnej, sektorem publicznym jako czynnikiem napędzającym innowację oraz konsumentami jak również innymi społecznościami użytkowników, takimi jak przedsiębiorstwa (zwłaszcza MŚP), w szczególności planowanie i wdrażanie niskokosztowych projektów dla MŚP w ramach sektorów istotnych dla RMB
- optymalizowanie funkcjonalności i synergii stanowisk badawczych, np. poprzez wykonywanie wspólnych badań na stanowiskach badawczych w celu zdefiniowania, wprowadzenia i promowania najlepszych praktyk w zakresie wykorzystania takich infrastruktur lub w celu połączenia potencjału wielu stanowisk badawczych i wprowadzenia w nich wspólnych praktyk
- rozwiązania pilotażowe w odpowiedzi na duże wyzwania społeczne w Regionie Morza Bałtyckiego w oparciu o wspólne działania badawcze w celu wypracowania najsukcesywniejszych systemów współpracy między społecznościami badawczymi, sektorem publicznym i biznesowym (zwłaszcza MŚP)
- połączenie regionów w celu lepszego wykorzystania istniejących lub planowanych infrastruktur badawczych i innowacyjnych
- optymalizacja wykorzystania istniejących infrastruktur badawczych i innowacyjnych poprzez udostępnienie ich potencjalnym użytkownikom (np. MŚP) w celu stworzenia nowych produktów zaspokajających potrzeby rynkowe lub społeczne
- działania na rzecz poprawy wzajemnych możliwości infrastruktury innowacji i MŚP w służące wspieraniu współpracy między środowiskiem badawczym i MŚP, na przykład przez testowanie nowych podejść do budowania partnerstw strategicznych lub klastrów (np. zapewnienie wsparcia dla włączenia paneuropejskich konsorcjów klastrów)

„Pomorski Port Kreatywności”

**Cel szczegółowy 1
Efektywne przedsiębiorstwa**

Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

**Cel szczegółowy 2
Konkurencyjne szkolnictwo
wyższe**

Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelnii
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

„Pomorski Port Kreatywności”

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/institucje publiczne zaangażowane w kształtowanie systemów innowacyjnych
- przedsiębiorstwa (szczególny nacisk kładzie się na udział MŚP, w tym przedsiębiorstw z sektora usług)
- stowarzyszenia biznesowe i rzemieślnicze i inni pośrednicy;
- instytucje akademickie i badawcze
- sieci i klastry wspierające innowacje
- uczestnicy sektora społecznego, np. organizacje pozarządowe przyczyniające się do wykorzystania kreatywnego potencjału, przedsiębiorstwa społeczne, itd.
- regionalne agencje/institucje ds. rozwoju i planowania

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- nawiązywanie współpracy między różnymi środowiskami badawczymi i innowacyjnymi z wiodącymi kompetencjami, w taki sposób, aby stworzyć niepowtarzalne, inteligentne połączenie zdolności z dobrym potencjałem dla opracowania nowych rozwiązań dla dużych wyzwań społecznych i potrzeb rynku
- tworzenie struktur współpracy w celu pozyskania zdolności innowacyjnej (również spoza RMB) potrzebnej do zachowania globalnej konkurencyjności, identyfikowania niszy rynku globalnego i osiągnięcia statusu atrakcyjnego globalnego partnera dla wiodących środowisk
- tworzenie platform umożliwiających transfer wiedzy i tworzenie synergii międzyregionalnych w zakresie rozwoju regionalnych strategii inteligentnej specjalizacji ze szczególnym naciskiem na zaangażowanie sektora przedsiębiorstw i istniejących sieci w odkrywanie szans na specjalizację
- organizowanie i realizacja działań pilotażowych dla regionów, umożliwiających wymianę doświadczeń dotyczących wdrażania strategii inteligentnej specjalizacji, np. łączenie w sieci regionów wyspecjalizowanych w zakresie kultury i branż kreatywnych

Oś priorytetowa 1 POTENCJAŁ DLA INNOWACJI

Cel szczegółowy 1.2
Inteligentna specjalizacja

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba partnerów: powyżej 7, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

**Oś priorytetowa 1
POTENCJAŁ
DLA INNOWACJI**

Cel szczegółowy 1.3
Innowacja nietechnologiczna

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/instytucje publiczne zaangażowane w kształtowanie systemów innowacyjnych
- przedsiębiorstwa (szczególny nacisk kładzie się na udział MŚP, w tym przedsiębiorstw z sektora usług)
- stowarzyszenia biznesowe i rzemieślnicze i inni pośrednicy;
- instytucje akademickie i badawcze
- sieci i klastry wspierające innowacje
- uczestnicy sektora społecznego, np. organizacje pozarządowe przyczyniające się do wykorzystania kreatywnego potencjału, przedsiębiorstwa społeczne, itd.
- regionalne agencje/instytucje ds. rozwoju i planowania

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- działania łączące techniczne i nietechniczne podejścia wspierające promocję i wykorzystanie nowych koncepcji (produktów, usługi modeli), które spełniają potrzeby społeczne RMB skuteczniej niż dotychczas stosowane metody, m.in. walidacja proponowanych koncepcji poprzez bezpośrednie zaangażowanie użytkowników, np. tworzenie obejmujących cały RMB sieci w zakresie bezpieczeństwa żywności lub wspierania dobrostanu starzejącego się społeczeństwa dzięki innowacyjnym rozwiązaniom łączącym ICT i opiekę zdrowotną
- opracowanie innowacyjnych rozwiązań włączających usługi ICT do procesów biznesowych w celu zwiększenia konkurencyjności i perspektyw rozwoju przedsiębiorstw
- działania na rzecz promowania i wykorzystania szans dla biznesu wynikających z dużych wyzwań społecznych, np. identyfikacja i implementacja nowych metod wspierania szybko rozwijających się przedsiębiorstw
- działania (np. sieci prekursorskie, modele zarządzania bodźcami i ryzykiem, zaangażowanie mieszkańców gminy, organizacji non-profit w planowanie usług) ukierunkowane na odnowienie usług publicznych poprzez innowację, a w szczególności nacisk na partnerstwo publiczno-prywatne, zaangażowanie użytkowników, pozyskiwanie innowacji i kupony (voucher) innowacyjności
- wspólne tworzenie i implementacja wytycznych dotyczących integracji zainspirowanych przez użytkowników koncepcji w dokumentach regulacyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym
- wspólne opracowywanie produktów i usług (np. ośrodki wsparcia połączone w sieć wspierających innowacje społeczne i usługi dla innowacji (w tym projektowanie) oraz wspieranie przedsiębiorczości w sektorze kultury i tworzenie miejsc pracy w branżach kreatywnych
- pilotowanie działań zmierzających do połączenia sektora kultury i branż kreatywnych z tradycyjnymi branżami w celu zwiększenia ich wartości;
- uświadamianie przedsiębiorstwom możliwości wykorzystania żywych laboratoriów; działania ukierunkowane na gromadzenie i wymianę metodologii i najlepszych praktyk w zakresie badań, modyfikacji i wspólnego tworzenia produktów i usług wspólnie z użytkownikami z użyciem żywych laboratoriów
- działania na rzecz lepszego wsparcia pośredników innowacji dla MŚP w celu zwiększenia ich zdolności do internacjonalizacji oraz dostępu do rynków w RMB i poza nim jak również w celu poprawy powiązań z innymi MŚP oferującymi usługi komplementarne
- opracowanie i testowanie działań wspomagających międzysektorowe nawiązywanie kontaktów między MŚP, jak również działania wspierające komercjalizację i ekspansję na nowe rynki
- opracowywanie programów na rzecz zwiększania świadomości i pozyskiwania umiejętności w celu stymulowania innowacji ekologicznych w MŚP jak również na rzecz umożliwiania dostępu do środków finansowych na rozwój i komercjalizację produktów innowacyjnych ekologicznie obciążonych wysokim ryzykiem
- tworzenie niskokosztowych instrumentów służących do przekazywania i wymiany wiedzy i umiejętności wspomagających rozwój biznesu w regionie Morza Bałtyckiego
- wspólne działania ułatwiające handel poprzez innowacyjne podejście do np. tworzenia standardów produktów, wprowadzanie e-przetargów i e-fakturowania, kontroli procesu, pakowania, znakowania i przechowywania

„Pomorski Port Kreatywności”

**Cel szczegółowy 1
Efektywne przedsiębiorstwa**

Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

**Cel szczegółowy 2
Konkurencyjne szkolnictwo
wyższe**

Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelnii
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

„Pomorski Port Kreatywności”

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacji gospodarczych i społecznych, a także do podniesienia potencjału w zakresie przedsiębiorczości, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- izby handlowe, przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- klastry, szkoły wyższe, stowarzyszenia
- instytucje zajmujące się transferem technologii
- instytucje badawcze, centra doskonałości BiR
- organizacje pozarządowe, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje zarządzające klastrami
- instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe
- partnerzy społeczni oraz instytucje rynku pracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- tworzenie oraz wzmocnianie transnarodowych sieci i klastrów, w tym także wspieranie ich międzynarodowego charakteru
- zwiększanie transferu wyników działalności badawczo-rozwojowej z instytucji badawczych do sektora przedsiębiorstw (w szczególności MŚP), co przyczyni się do rozwoju nowych produktów i usług
- tworzenie powiązań transnarodowych w celu doskonalenia istniejących lub tworzenia nowych usług służących wspieraniu innowacyjności wśród przedsiębiorstw
- wzmocnienie powiązań pomiędzy sektorem publicznym, instytucjami finansowymi i innymi zainteresowanymi podmiotami, w celu opracowania i weryfikacji nowych struktur i usług ułatwiających dostęp do finansowania innowacji
- zwiększenie współpracy pomiędzy sektorem badań naukowych a sektorem publicznym, w celu pobudzania innowacyjności i przedsiębiorczości (np. eliminacja barier administracyjnych dla innowacji, zamówienia publiczne na innowacyjne produkty i usługi, innowacja społeczna etc.)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i ich pracownicy, klastry, a także sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, podmioty związane z badaniami i rozwojem oraz centra doskonałości
- grupa docelowa obejmuje podmioty publiczne i prywatne, zajmujące się problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy

Oś priorytetowa 1 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE INNOWACJI NA RZECZ ZWIĘKSZENIA KONKURENCYJNOŚCI

Cel szczegółowy 1.1
Poprawa trwałych powiązań
pomiędzy podmiotami
systemów innowacji
w celu wzmocnienia regionalnej
zdolności innowacyjnej

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum

3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

**Oś priorytetowa 1
WSPÓŁPRACA
W ZAKRESIE INNOWACJI
NA RZECZ ZWIĘKSZENIA
KONKURENCYJNOŚCI**

*Cel szczegółowy 1.2
Podnoszenie poziomu wiedzy
i umiejętności związanych
z przedsiębiorczością
w celu wspierania innowacji
gospodarczej i społecznej*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €**
**Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy**
Projekty pilotazowe
**Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania**
**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacji gospodarczych i społecznych, a także do podniesienia potencjału w zakresie przedsiębiorczości, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- izby handlowe, przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- klastry, szkoły wyższe, stowarzyszenia
- instytucje zajmujące się transferem technologii
- instytucje badawcze, centra doskonałości BiR
- organizacje pozarządowe, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje zarządzające klastrami
- instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe
- partnerzy społeczni oraz instytucje rynku pracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wzmocnienie u pracowników sektora prywatnego (zwłaszcza MŚP) kompetencji i umiejętności związanych z nowymi technologiami (np. ekoinnowacjami, technologiami niskoemisyjnymi, ICT, kluczowymi technologiami wspomagającymi etc.), innowacyjnymi produktami, usługami i procesami oraz innowacjami społecznymi, stanowiących istotny wkład do regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji
- rozwój i wdrażanie strategii na rzecz wspierania kreatywności i przedsiębiorczości, w oparciu o różne kultury zarządzania i różne poziomy edukacji
- rozwój i wdrażanie strategii wspierania kompetencji technicznych i zarządczych w sektorze przedsiębiorstw na rzecz innowacji gospodarczych i społecznych (w takich dziedzinach jak służba zdrowia, włączanie społeczne mniejszości, osób niepełnosprawnych, starszych etc.)
- przystosowywanie, rozwijanie i testowanie innowacyjnych systemów uczenia się na rzecz wspierania przedsiębiorczości w związku ze zmianami demograficznymi (np. starzeniem się społeczeństwa, bezrobociem wśród osób młodych, wyludniającymi się regionami, które zmagają się z problemem niedoboru umiejętności etc.)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i ich pracownicy, klastry, a także sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, podmioty związane z badaniami i rozwojem oraz centra doskonałości
- grupa docelowa obejmuje podmioty publiczne i prywatne, zajmujące się problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy

„Pomorski Port Kreatywności”

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

*Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki*
*Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze*
*Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie*

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

*Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelnii*
*Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki*

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

- Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
- Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
- Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

- Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
- Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

Oś priorytetowa 1 WZMACNIANIE BADAŃ NAUKOWYCH, ROZWOJU TECHNOLOGICZNEGO I INNOWACJI

Cel szczegółowy 1.1
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach celu
Inwestycje na rzecz wzrostu
i zatrudnienia oraz, w
stosownych przypadkach,
celu Europejska Współpraca
Terytorialna, związanych
z infrastrukturą badań
i innowacji i podnoszeniem
zdolności

**Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Institucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze odpowiedzialne za stymulowanie wszelkich form innowacji (włączając technologiczne, organizacyjne, społeczne);
- agencje rozwoju regionalnego;
- uniwersytety, instytuty badawcze i wiedzy, instytuty szkolnictwa wyższego;
- operatorzy parków technologicznych i nauki, centrów innowacji i inkubatorów przedsiębiorczości;
- podmioty wspierające biznes oraz organizacje reprezentujące sektor MŚP i środowisko biznesowe;
- inne podmioty właściwe w zakresie rozwoju regionalnych struktur innowacyjności i kompetencji.

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa, mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych, to podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru innowacji
- dla zapewnienia, że odpowiednie podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityk i przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (kiedy nie są partnerami w projekcie) oraz spośród regionalnych innowacyjnych MŚP

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana doświadczeń między władzami regionalnymi i instytucjami otoczenia biznesu w zakresie schematów finansowania publicznego dla wspierania innowacyjności jako kluczowego elementu infrastruktury innowacyjności; w rezultacie współpracy powstają plany działań zmierzające do utworzenia w każdym regionie funduszu obrotowego innowacyjnej technologii (jako instrument w regionalnych programach Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub działające niezależnie)
- wymiana doświadczeń pomiędzy władzami regionalnymi w zakresie polityk i programów dla stworzenia udogodnień dla badań i utworzenia międzynarodowych sieci współpracy B+R w regionach o mniejszej intensywności badań oraz w celu przygotowania planów działań zmierzających do utworzenia udogodnień i sieci
- wymiana doświadczeń między agencjami rozwoju regionalnego w celu zaplanowania działań na rzecz poprawy powiązań pomiędzy programami instytucji szkolnictwa wyższego a zapotrzebowaniem biznesu na kapitał ludzki w sektorach ich regionalnych inteligentnych specjalizacji
- wymiana doświadczeń między podmiotami regionalnymi dla poprawy polityk wspierania innowacji, dotyczących kluczowych wyzwań społecznych w obszarze zdrowia, zmian demograficznych i dobrych warunków życia

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- badania i analizy regionalnych polityk w zakresie infrastruktury innowacji
- spotkania i działania z lokalną grupą podmiotów
- wizyty związane z wymianą, w celu zapoznania się z instrumentami i politykami w zakresie badań naukowych i innowacji
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących wymianie informacji i budowaniu zdolności w zakresie struktur innowacji
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy z zakresu polityk

**Oś priorytetowa 1
WZMACNIANIE BADAŃ
NAUKOWYCH, ROZWOJU
TECHNOLOGICZNEGO
I INNOWACJI**

*Cel szczegółowy 1.2
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach
celu Inwestycje na rzecz
wzrostu i zatrudnienia oraz,
w stosownych przypadkach,
celu Europejska Współpraca
Terytorialna, wspierających
wprowadzanie innowacji
przez podmioty prowadzące
działalność w ramach
regionalnych łańcuchów
innowacji w obszarach
„inteligentnej specjalizacji”
i szans innowacyjnych*

**Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Instytucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- władze publiczne na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, odpowiedzialne za stymulowanie wszelkich form innowacyjności (włączając innowacje technologiczne, organizacyjne, społeczne)
- agencje rozwoju regionalnego
- uniwersytety, instytuty naukowe, instytuty badawcze i instytucje szkolnictwa wyższego
- operatorzy parków naukowych i technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości i centrów innowacji
- podmioty zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości i organizacje reprezentujące środowisko biznesowe, w szczególności MŚP
- inne podmioty o istotnym znaczeniu dla rozwoju regionalnego łańcucha innowacji.

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- oprócz beneficjentów, szerszą grupę docelową, mogącą odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych, stanowią podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty działające w obszarze innowacji
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityk i przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (jeśli nie są partnerami w projekcie) oraz spośród innowacyjnych MŚP z regionu

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana praktyk między władzami regionalnymi, uniwersytetami i agencjami innowacji służąca opracowaniu w każdym regionie partnerskim narzędzi i metod wspierania transferu wiedzy oraz zwiększeniu szans na współpracę w zakresie otwartych innowacji w obszarze zielonych technologii między przedsiębiorstwami i środowiskami akademickimi w ramach regionów partnerskich i pomiędzy nimi
- wymiana praktyk w zakresie tworzenia klastrów i zarządzania w ramach klastrów związanych z naukami o życiu, między regionalnymi agencjami innowacji prowadząca do opracowania planów działania dotyczących utworzenia nowych regionalnych i transgranicznych klastrów dzięki wdrożeniu projektów realizowanych w ramach odpowiednich regionalnych programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia i transgranicznych programów EWT
- prowadzenie współpracy między władzami regionalnymi i podmiotami zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości z regionów o silnych sektorach TIK/nowych mediów, w celu wymiany praktyk i przygotowania działań służących zacieśnieniu współpracy regionalnej i międzyregionalnej na rzecz komercjalizacji wyników B+R między przedsiębiorstwami

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz związanych z polityką, np. w zakresie stymulowania współpracy regionalnej w ramach podejścia oparteego na potrójnej spirali
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie międzyregionalnych wizyt studyjnych np. w celu uzyskania informacji na temat zarządzania klastrami w regionach partnerskich
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących budowaniu zdolności w zakresie wprowadzania innowacji
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy z zakresu polityki
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działań
- akcje pilotażowe

„Pomorski Port Kreatywności”

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

*Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie*

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

*Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki*

Cel szczegółowy 1 Efektywne przedsiębiorstwa

- Priorytet 1.1
Innowacje i transfer wiedzy
do gospodarki
- Priorytet 1.2
Zewnętrzne powiązania
gospodarcze
- Priorytet 1.3
Nowoczesne technologie

Cel szczegółowy 2 Konkurencyjne szkolnictwo wyższe

- Priorytet 2.1
Ponadregionalna
i międzynarodowa aktywność
uczelni
- Priorytet 2.2
Kształcenie dla potrzeb gospodarki

TYPY BENEFICJENTÓW

- oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa, mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych, to podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru przedsiębiorczości i MŚP
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w proces zdobywania wiedzy z zakresu polityki oraz przygotowanie planów działań, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą reprezentować ww. grupy docelowe (jeśli nie są partnerami w projekcie) oraz MŚP z regionu, podmioty społeczeństwa obywatelskiego, a nawet osoby fizyczne (przyszli potencjalni przedsiębiorcy)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- Institucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:
  - krajowe, regionalne i lokalne władze odpowiedzialne za udzielanie wsparcia w obszarze przedsiębiorczości i MŚP
  - agencje rozwoju regionalnego
  - podmioty zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości, organizacje klastrów, inne organizacje reprezentujące społeczność regionalnych MŚP
  - izby gospodarcze i handlowe
  - podmioty odpowiedzialne za kształcenie i prowadzenie szkoleń zawodowych
  - inne podmioty o istotnym znaczeniu dla rozwoju regionalnej przedsiębiorczości i konkurencyjności MŚP

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- współpraca między władzami regionalnymi i agencjami wspierającymi przedsiębiorstwa w zakresie wymiany praktyk i tworzenia instrumentów kapitału załączkowego i zarządzania tymi instrumentami w celu udzielenia MŚP wsparcia i przygotowania się do tworzenia takich systemów wsparcia finansowego przy wykorzystaniu opracowanych przez partnerów programów inwestycji w ramach celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innych programów wspierających regionalne przedsiębiorstwa
- wymiana doświadczeń między władzami regionalnymi i podmiotami zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości w zakresie zwiększania poziomu świadomości i rozwijania wartości związanych z przedsiębiorczością wśród młodzieży oraz opracowywania planów działania na rzecz wprowadzania programów wsparcia dla młodych przedsiębiorców na szczeblu regionalnym
- wymiana praktyk w zakresie internacjonalizacji MŚP i instrumentów wspierania eksportu między agencjami rozwoju regionalnego, skutkująca opracowaniem planów działania na rzecz tworzenia nowych i usprawniania istniejących instrumentów wspierających proces internacjonalizacji MŚP w każdym regionie, za pośrednictwem projektu realizowanego w ramach regionalnego programu celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innych programów regionalnych

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie Planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz polityk wspierających przedsiębiorczość i MŚP
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie międzyregionalnych wizyt studyjnych np. w celu uzyskania informacji na temat instrumentów wspierania MŚP i polityk w zakresie przedsiębiorczości stosowanych w regionach partnerskich
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących wymianie doświadczeń i budowaniu zdolności w zakresie przedsiębiorczości i wspierania MŚP
- opracowywanie regionalnych planów działania
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy na temat polityki
- kommunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania
- akcje pilotażowe

Oś priorytetowa 2 KONKURENCYJNOŚĆ MŚP

Cel szczegółowy 2.1
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach celu
Inwestycje na rzecz wzrostu
i zatrudnienia oraz,
w stosownych przypadkach,
celu Europejska Współpraca
Terytorialna, wspierających MŚP
w wypracowywaniu i osiąganiu
wzrostu gospodarczego oraz
wprowadzaniu innowacji na
wszystkich etapach ich cyklu
życia

Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór - połowa 2016

**Oś priorytetowa 2
WYKORZYSTANIE
ŚRODOWISKOWEGO
I KULTUROWEGO
POTENCJAŁU
POŁUDNIOWEGO
BAŁTYKU NA RZECZ
NIEBIESKIEGO
I ZIELONEGO WZROSTU**

*Cel szczegółowy 2.1
Wzmocnienie rozwoju zasobów
dziedzictwa naturalnego
i kulturowego Południowego
Bałtyku celem tworzenia
obszarów zrównoważonej
turystyki*

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

1. nabór - IV kwartał 2015

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- formalne stowarzyszenia, klauzury i sieci MŚP (non-profit)
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, agencje turystyczne oraz inne jednostki podobne
- NGO zajmujące się promocją i usługami marketingowymi związanymi bezpośrednio lub pośrednio z sektorem turystyki i kultury
- instytucje odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa naturalnego, kulturowego i narodowego
- instytucje zarządzające lasami
- instytuty badawczo-rozwojowe oraz instytucje naukowe
- EUWT

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- turyści (przyjezdni i lokalni mieszkańcy) odkrywający naturalne i kulturowe dziedzictwo obszaru Południowego Bałtyku
- menadżerowie lokalnych agencji turystycznych
- menadżerowie naturalnych i kulturalnych placówek

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- przygotowanie i wdrożenie małych inwestycji pilotażowych celem zwiększenia infrastruktury i usług niebieskiej i zielonej turystyki (transgraniczne szlaki tematyczne, ścieżki podwodne, łańcuchy przystani oraz małe porty)
- wspólne wydarzenia (eventy, ferie, kampanie marketingowe), wspólne publikacje, analizy i transnarodowe strategie oraz produkty promujące region Południowego Bałtyku jako miejsce docelowe niebieskiej i zielonej turystyki
- łączenie miejsc dziedzictwa naturalnego i kulturowego w sieci lub łańcuszki niebieskiej i zielonej turystyki
- wspólny marketing promujący Południowy Bałtyk jako miejsce rozwiniętej niebieskiej i zielonej turystyki, promocja dziedzictwa kulturowego i naturalnego, włącznie z łądem i obszarem podwodnym pod formalną ochroną (parki narodowe, krajobrazowe, rezerwy przyrody zarówno na lądzie jak terenie podwodnym, UNESCO, obszary NATURA 2000, etc.)
- wzmacnianie zdolności działających i wspólnych kampanii promocyjnych, ulepszenie zarządzania miejscami dziedzictwa naturalnego i kulturowego, w tym wymiana doświadczeń, transfer wiedzy, tworzenie siatki współpracy między instytucjami odpowiedzialnymi za zarządzanie miejscami dziedzictwa naturalnego i kulturowego na obszarze Południowego Bałtyku
- rozwijanie wspólnych narzędzi technologii komunikacyjno-informacyjnej dla niebieskiej i zielonej turystyki w regionie Południowego Bałtyku
- wymiana know-how oraz promocja ek zarządzenia i audytu oraz wspólne tworzenie etykiet oznakowań dla przyjaznych środowisku produktów
- działania na rzecz ochrony i umocnienia bioróżnorodności i natury

**„Pomorska
Podróż”**

**Cel szczegółowy 1
Zachowanie i turystyczne
wykorzystanie potencjału
dziedzictwa kulturowego
i naturalnego**

*Priorytet 1.1
Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego
Priorytet 1.2
Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego*

**Cel szczegółowy 2
Caloroczna, sieciowa,
kompleksowa oferta,
wzmacniająca wizerunek
regionu**

*Priorytet 2.1
Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne
Priorytet 2.2
Oferta czasu wolnego
Priorytet 2.3
Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu*

„Pomorska Podróż”

Cel szczegółowy 1
Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Priorytet 1.1

Opieka i ochrona dziedzictwa kulturowego

Priorytet 1.2

Zrównoważone wykorzystanie dziedzictwa naturalnego

Cel szczegółowy 2
Całoroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu

Priorytet 2.1

Nowoczesne rozwiązania infrastrukturalne i przestrzenne

Priorytet 2.2

Oferta czasu wolnego

Priorytet 2.3

Rozpoznawalny turystyczny wizerunek regionu

Polska - Rosja
2014-2020

Projekt programu jest obecnie przygotowywany przez Wspólny Komitet Programujący Program Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja 2014-2020. Wszelkie przedstawione tutaj informacje mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie. Ostateczny kształt programu zostanie zaprezentowany po jego akceptacji przez Komisję Europejską.

TYPY BENEFICJENTÓW

- władze regionalne i lokalne oraz inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu
- organizacje / instytucje państwowe
- instytucje publiczne odpowiedzialne za ochronę środowiska, zarządzanie obszarami ochrony przyrody, parków przyrody i lokalnymi dyrekcjami leśnictwa
- szkoły publiczne, uczelnie publiczne i publiczne instytucje edukacyjne
- organizacje pozarządowe i organizacje non-profit, np. euroregiony, organizacje otoczenia biznesu, izby handlowe, organizacje promujące turystykę, centra edukacyjne i instytucje szkoleniowe i badawcze, stowarzyszenia, fundacje, parafie itp.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wspólne inicjatywy i wydarzenia dotyczące promocji i zachowania lokalnej kultury, historii i dziedzictwa przyrodniczego
- wspólne projekty na rzecz promocji i zachowania tradycyjnych rzemiosł i umiejętności
- wspólne projekty promujące turystykę
- wspólne projekty w zakresie przygotowania i realizacji inwestycji w infrastrukturę turystyczną i usługi zwiększające wykorzystanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego w turystyce (np. trasy rowerowe, szlaków turystyki wodnej, szlaki przyrodnicze, ścieżki edukacyjne, oznakowanie, infrastruktura dla osób o szczególnych potrzebach etc.), rozwój terenów rekreacyjnych
- wspólne tworzenie produktów turystycznych z uwzględnieniem konieczności ochrony dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego
- wspólne projekty stymulujące współpracę między instytucjami w zakresie historycznego, kulturowego i naturalnego dziedzictwa, np. zarządzanie dziedzictwem naturalnym, rozwój wspólnych produktów i usług turystycznych, marketing zasobów dziedzictwa (wymiana najlepszych praktyk, wspólne szkolenia itp.)
- ochrona, zachowanie i adaptacja lub rozwój dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego w celach turystycznych, a także innych celach społecznych, kulturalnych i edukacyjnych
- wspólne szkolenia personelu i wymiany personelu, mające na celu zwiększenie zdolności w zakresie zarządzania dziedzictwem kulturowym i naturalnym
- rozwój wspólnych produktów i usług turystycznych
- marketing zasobów dziedzictwa obszaru objętego programem
- konserwacja, renowacja i rekonstrukcja obiektów dziedzictwa kulturowego i historycznego oraz ich otoczenia
- przygotowanie i opracowanie analiz, badań naukowych, strategii i programów zachowania dziedzictwa kulturowego
- tworzenie systemów informacji kulturalnej
- ochrona wspólnego dziedzictwa naturalnego i kulturowego, np: rezerwatów, parków narodowych itp.

Priorytet 1
WSPÓŁPRACA NA RZECZ ZACHOWANIA I TRANSGRANICZNEGO ROZWOJU DZIEDZICTWA HISTORYCZNEGO, PRZYRODNICZEGO I KULTUROWEGO WSZYSTKICH ETAPACH ICH CYKLU ŻYCIA

Wartość projektu:
do 2,5 mln €
90% dofinansowania
Zaliczka

Ogłoszenie o naborze -
koniec 2016 lub początek
2017

**Oś priorytetowa 1
POTENCJAŁ
DLA INNOWACJI**

Cel szczegółowy 1.3
Innowacja nietechnologiczna

**Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €**
**Czas trwania projektu:
2 - 3 lata**
Projekty pilotażowe
**Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania**
**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/instytucje publiczne zaangażowane w kształtowanie systemów innowacyjnych
- przedsiębiorstwa (szczególny nacisk kładzie się na udział MŚP, w tym przedsiębiorstw z sektora usług)
- stowarzyszenia biznesowe i rzemieślnicze i inni pośrednicy;
- instytucje akademickie i badawcze
- sieci i klastry wspierające innowacje
- uczestnicy sektora społecznego, np. organizacje pozarządowe przyczyniające się do wykorzystania kreatywnego potencjału, przedsiębiorstwa społeczne, itd.
- regionalne agencje/instytucje ds. rozwoju i planowania

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- działania łączące techniczne i nietechniczne podejścia wspierające promocję i wykorzystanie nowych koncepcji (produktów, usługi modeli), które spełniają potrzeby społeczne RMB skuteczniej niż dotychczas stosowane metody, m.in. walidacja proponowanych koncepcji poprzez bezpośrednie zaangażowanie użytkowników, np. tworzenie obejmujących cały RMB sieci w zakresie bezpieczeństwa żywności lub wspierania dobrostanu starzejącego się społeczeństwa dzięki innowacyjnym rozwiązaniom łączącym ICT i opiekę zdrowotną
- opracowanie innowacyjnych rozwiązań włączających usługi ICT do procesów biznesowych w celu zwiększenia konkurencyjności i perspektywy rozwoju przedsiębiorstw
- działania na rzecz promowania i wykorzystania szans dla biznesu wynikających z dużych wyzwań społecznych, np. identyfikacja i implementacja nowych metod wspierania szybko rozwijających się przedsiębiorstw
- działania (np. sieci prekursorskie, modele zarządzania bodźcami i ryzykiem, zaangażowanie mieszkańców gminy, organizacji non-profit w planowanie usług) ukierunkowane na odnowienie usług publicznych poprzez innowację, a w szczególności nacisk na partnerstwo publiczno-prywatne, zaangażowanie użytkowników, pozyskiwanie innowacji i kupony (voucher) innowacyjności
- wspólne tworzenie i implementacja wytycznych dotyczących integracji zainspirowanych przez użytkowników koncepcji w dokumentach regulacyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym
- wspólne opracowywanie produktów i usług (np. ośrodki wsparcia połączone w sieć) wspierających innowacje społeczne i usługi dla innowacji (w tym projektowanie) oraz wspieranie przedsiębiorczości w sektorze kultury i tworzenie miejsc pracy w branżach kreatywnych
- pilotowanie działań zmierzających do połączenia sektora kultury i branż kreatywnych z tradycyjnymi branżami w celu zwiększenia ich wartości;
- uświadamianie przedsiębiorstw możliwości wykorzystania żywych laboratoriów; działania ukierunkowane na gromadzenie i wymianę metodologii i najlepszych praktyk w zakresie badań, modyfikacji i wspólnego tworzenia produktów i usług wspólnie z użytkownikami z użyciem żywych laboratoriów
- działania na rzecz lepszego wsparcia pośredników innowacji dla MŚP w celu zwiększenia ich zdolności do internacjonalizacji oraz dostępu do rynków w RMB i poza nim jak również w celu poprawy powiązań z innymi MŚP oferującymi usługi komplementarne
- opracowanie i testowanie działań wspomagających międzysektorowe nawiązywanie kontaktów między MŚP, jak również działania wspierające komercjalizację i ekspansję na nowe rynki
- opracowywanie programów na rzecz zwiększania świadomości i pozyskiwania umiejętności w celu stymulowania innowacji ekologicznych w MŚP jak również na rzecz umożliwiania dostępu do środków finansowych na rozwój i komercjalizację produktów innowacyjnych ekologicznie obciążonych wysokim ryzykiem
- tworzenie niskokosztowych instrumentów służących do przekazywania i wymiany wiedzy i umiejętności wspomagających rozwój biznesu w regionie Morza Bałtyckiego
- wspólne działania ułatwiające handel poprzez innowacyjne podejście do np. tworzenia standardów produktów, wprowadzanie e-przetargów i e-fakturowania, kontroli procesu, pakowania, znakowania i przechowywania

**„Pomorska
Podróż”**

**Cel szczegółowy 1
Zachowanie i turystyczne
wykorzystanie potencjału
dziedzictwa kulturowego
i naturalnego**

Priorytet 1.1
*Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego*
Priorytet 1.2
*Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego*

**Cel szczegółowy 2
Całoroczna, sieciowa,
kompleksowa oferta,
wzmacniająca wizerunek
regionu**

Priorytet 2.1
*Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne*
Priorytet 2.2
Oferta czasu wolnego
Priorytet 2.3
*Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu*

„Pomorska Podróż”

Interreg Region
Morza Bałtyckiego
2014-2020

<http://www.interreg-baltic.eu>

Cel szczegółowy 1 Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Priorytet 1.1

Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego

Priorytet 1.2

Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego

Cel szczegółowy 2 Całoroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu

Priorytet 2.1

Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne

Priorytet 2.2

Oferta czasu wolnego

Priorytet 2.3

Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/institucje publiczne odpowiedzialne za promocję przemysłu i gospodarki w ramach sektorów niebieskiej gospodarki na poziomie narodowych, regionalnym i lokalnym
- władze/institucje publiczne odpowiedzialne za planowanie, gospodarowanie i ochronę zasobów morskich na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym
- podmioty z określonych sektorów, korzystające z zasobów morskich (np. energetyka, rolnictwo, rybołówstwo, turystyka morska, itd.)
- organizacje międzyrządowe (np. HELCOM, VASAB)
- agencje zajmujące się ochroną środowiska
- przedsiębiorstwa działające w sektorze niebieskiego wzrostu
- organizacje pozarządowe
- instytucje akademickie i naukowe

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- pilotażowe zastosowania zaawansowanych technologii morskich w celu zrównoważonego korzystania z zasobów morskich z możliwością wielokrotnego korzystania z takich zasobów
- testowanie modeli dotyczących współpracy międzysektorowej pomiędzy użytkownikami promującymi innowacyjne wykorzystanie zasobów morskich
- tworzenie klastrów innowacyjnych, zrównoważonego korzystania z zasobów morskich
- opracowywanie propozycji polityki wspierającej możliwości dla biznesu w obszarze niebieskiego wzrostu
- wdrażanie inwestycji pilotażowych, przygotowywanie podwalin pod przyszłe projekty na dużą skalę w zakresie niebieskiej gospodarki i oszczędnego gospodarowania zasobami
- prowadzenie analiz rynkowych na temat potencjału produktów z zasobów morskich
- opracowywanie strategii transnarodowych w zakresie wykorzystania naturalnego i kulturowego dziedzictwa morza i obszarów przybrzeżnych dla zrównoważonego rozwoju biznesu, np. projekty pilotażowe na rzecz bardziej efektywnego gospodarowania zasobami w turystyce morskiej
- opracowywanie planów zintegrowanego zarządzania środowiskiem morskim i bioróżnorodnością w basenach morskich
- opracowanie ramowych warunków dla włączenia nowych zastosowań zasobów morskich do morskiego planowania przestrzennego
- poprawa powiązań między monitorowaniem gospodarki wodnej a systemem raportowania i wyboru lokalizacji / morskiego planowania przestrzennego
- testowanie modeli i tworzenie wspólnych norm dotyczących funkcji ekosystemów i harmonizacji transgranicznego planowania przestrzennego obszarów morskich

Oś priorytetowa 2 EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel szczegółowy 2.4
Zasobooszczędny niebieski
wzrost

Budżet projektu:

1,5 - 4,5 mln €

Czas trwania projektu:

2 - 3 lata

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: powyżej 7,

minimum 3 z 3 krajów,

w tym 2 krajów obszaru

programowania

Maks. 85% refundacji dla

polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

**Oś priorytetowa 3
Współpraca w zakresie
zasobów naturalnych
i kulturowych na rzecz
trwałego wzrostu
gospodarczego**

*Cel szczegółowy 3.1
Poprawa zintegrowanego
zarządzania środowiskiem
w celu ochrony
i zrównoważonego
wykorzystywania zasobów
i dziedzictwa naturalnego*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €
Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do lepszego zarządzania i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego i kulturowego., m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- przedsiębiorstwa (w szczególności prowadzące działalność w branży kultury i branży kreatywnej, a także w sektorze ochrony środowiska)
- stowarzyszenia, regionalne agencje innowacji, grupy interesu
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe oraz instytucje badawcze

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi na rzecz zrównoważonego zarządzania obszarami chronionymi lub szczególnie cennymi pod względem ekologicznym (np. bioróżnorodność, krajobrazy, ekosystemy etc.)
- opracowywanie oraz wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi celem zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych na rzecz rozwoju regionalnego, co pozwoli uniknąć możliwych konfliktów między konkurującymi ze sobą rodzajami działalności (np. turystyka, transport, przemysł, rolnictwo, energia etc.)
- opracowywanie i testowanie innowacyjnych technologii i narzędzi ułatwiających wdrożenie skutecznego, zintegrowanego zarządzania środowiskowego (np. technologie rekultywacji, narzędzie monitorowania etc.)
- opracowywanie i testowanie rozwiązań mających na celu zwiększenie skuteczności zarządzania zasobami naturalnymi w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach (np. ograniczenie zużycia zasobów naturalnych, systemy o cyklu zamkniętym)
- harmonizacja koncepcji i narzędzi zarządzania środowiskowego na szczeblu transnarodowym, w celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian klimatu na środowisko (np. środki dostosowawcze)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak decydenci oraz osoby zajmujące się planowaniem, organizacje zajmujące się zarządzaniem i waloryzacją dziedzictwa i zasobów naturalnych lub kulturowych, a także właściciele i osoby korzystające z obiektów dziedzictwa naturalnego lub kulturowego
- wszystkie grupy społeczne odnoszące korzyści z poprawy zarządzania zasobami i dziedzictwem naturalnym i kulturowym

„Pomorska Podróż”

Cel szczegółowy 1 Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego

*Priorytet 1.1
Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego
Priorytet 1.2
Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego*

Cel szczegółowy 2 Caloroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu

*Priorytet 2.1
Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne
Priorytet 2.2
Oferta czasu wolnego
Priorytet 2.3
Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu*

„Pomorska Podróż”

Cel szczegółowy 1 Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Priorytet 1.1

*Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego*

Priorytet 1.2

*Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego*

Cel szczegółowy 2 Całoroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu

Priorytet 2.1

*Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne*

Priorytet 2.2

Oferta czasu wolnego

Priorytet 2.3

*Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu*

TYPY BENEFICJENTÓW

Podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do lepszego zarządzania i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego i kulturowego., m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- przedsiębiorstwa (w szczególności prowadzące działalność w branży kultury i branży kreatywnej, a także w sektorze ochrony środowiska)
- stowarzyszenia, regionalne agencje innowacji, grupy interesu
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe oraz instytucje badawcze

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie strategii i polityk na rzecz waloryzacji dziedzictwa oraz zasobów kulturowych lub możliwości branży kultury i branży kreatywnej
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i koncepcji rozwoju na szczeblu lokalnym/regionalnym, w oparciu o dziedzictwo kulturowe, w celu promowania zrównoważonego rozwoju gospodarczego i zatrudnienia (np. w sektorze turystyki)
- opracowywanie i testowanie innowacyjnych narzędzi zarządzania w celu ochrony i zrównoważonego wykorzystania dziedzictwa i zasobów kulturowych (np. zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych)
- ustanawianie i wzmacnianie współpracy transnarodowej pomiędzy właściwymi podmiotami w celu wspierania zrównoważonego wykorzystywania i promocji obiektów dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowej

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak decydenci oraz osoby zajmujące się planowaniem, organizacje zajmujące się zarządzaniem i waloryzacją dziedzictwa i zasobów naturalnych lub kulturowych, a także właściciele i osoby korzystające z obiektów dziedzictwa naturalnego lub kulturowego
- wszystkie grupy społeczne odnoszące korzyści z poprawy zarządzania zasobami i dziedzictwem naturalnym i kulturowym

Oś priorytetowa 3 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ZASOBÓW NATURALNYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ TRWAŁEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO

Cel szczegółowy 3.2

*Poprawa zdolności
zrównoważonego
wykorzystania zasobów
i dziedzictwa kulturowego*

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum

3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

**Oś priorytetowa 4
ŚRODOWISKO
I EFEKTYWNE
GOSPODAROWANIE
ZASOBAMI**

*Cel szczegółowy 4.1
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach celu
Inwestycje na rzecz wzrostu
i zatrudnienia oraz,
w stosownych przypadkach,
celu EWT, w obszarze ochrony
i rozwoju dziedzictwa
naturalnego i kulturowego*

**Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Instytucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze publiczne odpowiedzialne za kwestie związane z dziedzictwem naturalnym i kulturowym
- agencje rozwoju regionalnego
- agencje ds. środowiska
- organizacje odpowiedzialne za zarządzanie obszarami naturalnymi lub dziedzictwem kulturowym i ich wykorzystywanie
- uniwersytety, instytuty wiedzy, instytuty badawcze i instytuty szkolnictwa wyższego
- podmioty w sektorach gospodarki wywierających silny wpływ na dziedzictwo naturalne i kulturowe lub od nich uzależnionych (rybołówstwo, rolnictwo, turystyka itp.)
- inne podmioty o istotnym znaczeniu dla ochrony i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana praktyk w zakresie zarządzania środowiskiem między władzami regionalnymi a agencjami zarządzania środowiskiem w regionach zurbanizowanych, służąca opracowaniu planu rozwoju regionalnych zielonych infrastruktur w strefach podlegających presji urbanizacyjnej i ich uwzględnieniu w regionalnych programach (celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia)
- wymiana doświadczeń w zakresie metod oceny wrażliwości ekosystemów regionalnych i transgranicznych, identyfikowania środków łączących oraz planowania ich zastosowania w ramach regionalnych programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz programów EWT/programów współpracy transgranicznej między władzami regionalnymi a instytutami zajmującymi się gromadzeniem wiedzy
- wymiana doświadczeń w zakresie modeli zarządzania regionalnymi parkami przyrodniczymi i obszarami NATURA 2000 między władzami regionalnymi a organami zarządzającymi parkami, służąca opracowaniu planu wprowadzenia nowych modeli zarządzania i wykorzystywania parków regionalnych

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz polityk w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie wymian w celu zapoznania się z podejmowanymi przez partnerów działaniami w obszarze dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących budowaniu zdolności w obszarze polityk w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębienia wiedzy w zakresie polityk regionalnych
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania
- akcje pilotażowe

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa, mogącą odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych, to właściwe podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityki i przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (w razie, kiedy nie są partnerami w projekcie) oraz spośród regionalnych MŚP.

„Pomorska Podróż”

Cel szczegółowy 1 Zachowanie i turystyczne wykorzystanie potencjału dziedzictwa kulturowego i naturalnego

Priorytet 1.1

*Opieka i ochrona dziedzictwa
kulturowego*

Priorytet 1.2

*Zrównoważone wykorzystanie
dziedzictwa naturalnego*

Cel szczegółowy 2 Całoroczna, sieciowa, kompleksowa oferta, wzmacniająca wizerunek regionu

Priorytet 2.1

*Nowoczesne rozwiązania
infrastrukturalne i przestrzenne*

Priorytet 2.2

Oferta czasu wolnego

Priorytet 2.3

*Rozpoznawalny turystyczny
wizerunek regionu*

„Aktywni Pomorzanie”

Cel szczegółowy 1 Wysoki poziom zatrudnienia

- Priorytet 1.1
Aktywność zawodowa bez barier
- Priorytet 1.2
Fundamenty przedsiębiorczości
- Priorytet 1.3
Adaptacja do zmian rynku pracy

Cel szczegółowy 2 Wysoki poziom kapitału społecznego

- Priorytet 2.1
Silny sektor pozarządowy
- Priorytet 2.2
Regionalna wspólnota
- Priorytet 2.3
Przestrzeń dla aktywności

Cel szczegółowy 3 Efektywny system edukacji

- Priorytet 3.1
Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia
- Priorytet 3.2
Indywidualne ścieżki edukacji

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- biura zatrudnienia i administracja rynku pracy
- związki zawodowe i organizacje pracodawców
- instytucje szkolnictwa i instytucje badawczo-rozwojowe
- stowarzyszenia formalne, klastry i sieci MŚP (posiadające osobowość prawną)
- izby handlowe, agencje rozwoju biznesu i inne organizacje wspierania biznesu
- organizacje pozarządowe działające w dziedzinie szkolenia i podwyższania kwalifikacji siły roboczej

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- absolwenci szkół zawodowych, absolwenci uniwersytetów i szkół pomaturalnych wchodzący na rynek pracy regionu Południowego Bałtyku
- siła robocza podejmująca pracę w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki
- zatrudnieni w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowanie, modyfikacja i przetestowanie wspólnych usług transgranicznych, łączących absolwentów szkół zawodowych i wyższych oraz pracodawców z niebieskiego i zielonego sektora gospodarki (np. transgraniczne platformy poszukiwania pracy, wielojęzyczne aplikacje o pracę, transgraniczne targi zatrudnienia, biura doradztwa zawodowego, dedykowane profile badawcze dla firm działających w niebieskim i zielonym sektorze, itp.)
- prowadzenie transgranicznych programów szkoleniowych (np. w zakresie umiejętności językowych i międzykulturowych) oraz kursów kwalifikacyjnych dla siły roboczej, w tym dla absolwentów szkół zawodowych i wyższych, w celu dopasowania potrzeb zatrudnienia w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki
- zapewnienie narzędzi lub programów harmonizacji i międzynarodowego uznawania kwalifikacji zawodowych w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki
- przygotowanie i wykorzystanie transgranicznych staży, praktyk i różnych form wymiany dla siły roboczej, ukierunkowanych na nabywanie kwalifikacji niezbędnych do podjęcia pracy w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki na obszarze objętym programem
- wspólne opracowanie modeli i rozwiązań wspierających samozatrudnienie absolwentów szkół pomaturalnych i uniwersytetów w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki
- transfer wiedzy i wymiana doświadczeń, w celu wzmocnienia wysiłków interesariuszy obecnych na rynku pracy w stymulowaniu zatrudnienia w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki na obszarze Południowego Bałtyku
- usługi informacyjne i doradcze dla potencjalnych pracowników transgranicznych w zakresie wymogów prawnych i warunków pracy w innych krajach regionu Południowego Bałtyku

Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020

<http://en.southbaltic.eu>

Oś priorytetowa 4 WZMOCNIENIE POTENCJAŁU ZASOBÓW LUDZKICH NA RZECZ NIEBIESKIEGO I ZIEŁONEGO SEKTORA GOSPODARKI

Cel szczegółowy 4.1
Zwiększenie udziału
wykwalifikowanej siły
roboczej w niebieskim i
zielonym sektorze gospodarki
poprzez wspólne działania
transgraniczne

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€**
**Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €**
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów

1. nabór - IV kwartał 2015

**Oś priorytetowa 5
ZWIĘKSZENIE ZDOLNOŚCI
WSPÓŁPRACY
INSTYTUCJONALNEJ
LOKALNYCH
PODMIOTÓW
W OBSZARZE
POŁUDNIOWEGO
BAŁTYKU NA RZECZ
NIEBIESKIEGO
I ZIELONEGO WZROSTU**

Cel szczegółowy 5.1

Poprawa zdolności współpracy instytucjonalnej lokalnych podmiotów w obszarze Południowego Bałtyku poprzez uczestnictwo w sieciach międzynarodowych

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

1. nabór - IV kwartał 2015

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- organizacje pozarządowe
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, przedsiębiorczości
- instytucje odpowiedzialne za ochronę dziedzictwa naturalnego, kulturowego i narodowego
- EUWT

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

Mali aktorzy - lokalni i regionalni:

- lokalne gminy
- organizacje pozarządowe
- dostawcy usług publicznych np. szkoły, instytucje kulturowe, szpitale, policja, straż pożarna, etc.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- działania mające na celu transfer wiedzy i wymiany doświadczeń w zakresie współpracy między obywatelami i instytucjami oraz zestawienie lokalnych wyzwań rozwojowych
- wspólne działania lokalnych samorządów terytorialnych, administracji, agencji i innych instytucji (np. organizacji pozarządowych), które przyczyniają się do efektywnego wdrażania polityki regionalnej, krajowej i unijnej, co z kolei wpłynie na rozwój lokalny
- wspólne działania między lokalnymi grupami aktorów promujących współpracę w zakresie kultury, dziedzictwa i wspólnej tożsamości całego obszaru Południowego Bałtyku
- przygotowanie i realizacja wspólnych inicjatyw (programy transgraniczne, szkolenia, warsztaty itp), mające na celu wzmocnienie sieci oraz lepszą współpracę z lokalnymi podmiotami
- przygotowanie i wdrożenie działań zwiększających zaangażowanie podmiotów lokalnych (małe gminy, organizacje pozarządowe, szkoły, instytucje kulturalne, itp) w rozwoju projektu i dialogu międzykulturowego

„Aktywni Pomorzanie”

**Cel szczegółowy 1
Wysoki poziom zatrudnienia**

Priorytet 1.1
Aktywność zawodowa bez barier
Priorytet 1.2
Fundamenty przedsiębiorczości
Priorytet 1.3
Adaptacja do zmian rynku pracy

**Cel szczegółowy 2
Wysoki poziom kapitału społecznego**

Priorytet 2.1
Silny sektor pozarządowy
Priorytet 2.2
Regionalna wspólnota
Priorytet 2.3
Przestrzeń dla aktywności

**Cel szczegółowy 3
Efektywny system edukacji**

Priorytet 3.1
Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia.
Priorytet 3.2
Indywidualne ścieżki edukacji

„Aktywni Pomorzanie”

Cel szczegółowy 1 Wysoki poziom zatrudnienia

- Priorytet 1.1
Aktywność zawodowa bez barier
- Priorytet 1.2
Fundamenty przedsiębiorczości
- Priorytet 1.3
Adaptacja do zmian rynku pracy

Cel szczegółowy 2 Wysoki poziom kapitału społecznego

- Priorytet 2.1
Silny sektor pozarządowy
- Priorytet 2.2
Regionalna wspólnota
- Priorytet 2.3
Przestrzeń dla aktywności

Cel szczegółowy 3 Efektywny system edukacji

- Priorytet 3.1
Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia
- Priorytet 3.2
Indywidualne ścieżki edukacji

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, którzy mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacji gospodarczych i społecznych, a także podniesienia potencjału w zakresie przedsiębiorczości, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, regionalne agencje ds. rozwoju, izby handlowe
- przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- szkoły wyższe, stowarzyszenia
- instytucje zajmujące się transferem technologii
- instytucje badawcze, centra doskonałości BiR
- organizacje pozarządowe, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości
- instytucje zarządzające klastrami, instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe
- partnerzy społeczni oraz instytucje rynku pracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wzmocnienie u pracowników sektora prywatnego (zwłaszcza MŚP) kompetencji i umiejętności związanych z nowymi technologiami (np. eko-innowacjami, technologiami niskoemisyjnymi, ICT, kluczowymi technologiami wspomagającymi etc.), innowacyjnymi produktami, usługami i procesami oraz innowacjami społecznymi, stanowiących istotny wkład do regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji
- rozwój i wdrażanie strategii na rzecz wspierania kreatywności i przedsiębiorczości, w oparciu o różne kultury zarządzania i różne poziomy edukacji
- rozwój i wdrażanie strategii wspierania kompetencji technicznych i zarządczych w sektorze przedsiębiorstw na rzecz innowacji gospodarczych i społecznych (w takich dziedzinach jak służba zdrowia, włączanie społeczne mniejszości, osób niepełnosprawnych, starszych etc.)
- przystosowywanie, rozwijanie i testowanie innowacyjnych systemów uczenia się na rzecz wspierania przedsiębiorczości w związku ze zmianami demograficznymi (np. starzeniem się społeczeństwa, bezrobociem wśród osób młodych, wyludniającymi się regionami, które zmagają się z problemem niedoboru umiejętności etc.)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie bezpośrednio zaangażowane w projekt
- przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i ich pracownicy, a także sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, podmioty związane z badaniami i rozwojem oraz centra doskonałości
- podmioty publiczne i prywatne, zajmujące się problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy

Oś Priorytetowa 1 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE INNOWACJI NA RZECZ ZWIĘKSZENIA KONKURENCYJNOŚCI EUROPY ŚRODKOWEJ

Cel szczegółowy 1.2

Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczej i społecznej w regionach Europy Środkowej

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotazowe

Rekomendowana liczba partnerów: do 12, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

Oś Priorytetowa 2 KONKURENCYJNOŚĆ MŚP

Cel szczegółowy 2.1

Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, w szczególności programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz, w stosownych przypadkach, celu EWT, wspierających MŚP w wypracowywaniu i osiąganiu wzrostu gospodarczego oraz wprowadzaniu innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia

Projekty pilotażowe 10-80 tys. €

Rekomendowany budżet
1-2 mln €

Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat

Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,

minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru

programowania

Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Institucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze odpowiedzialne za udzielanie wsparcia w obszarze przedsiębiorczości i MŚP
- agencje rozwoju regionalnego
- podmioty zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości, organizacje klastrów, inne organizacje
- reprezentujące społeczność regionalnych MŚP
- izby gospodarcze i handlowe
- podmioty odpowiedzialne za kształcenie i prowadzenie szkoleń zawodowych
- inne podmioty o istotnym znaczeniu dla rozwoju regionalnej przedsiębiorczości i konkurencyjności MŚP

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa, mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych, to podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru przedsiębiorczości i MŚP
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w proces zdobywania wiedzy z zakresu polityki oraz przygotowanie planów działań, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą reprezentować ww. grupy docelowe (jeśli nie są partnerami w projekcie) oraz MŚP z regionu, podmioty społeczeństwa obywatelskiego, a nawet osoby fizyczne (przyszli potencjalni przedsiębiorcy)

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

Projekty współpracy międzyregionalnej

- współpraca między władzami regionalnymi i agencjami wspierającymi przedsiębiorstwa w zakresie wymiany praktyk i tworzenia instrumentów kapitału załączkowego i zarządzania tymi instrumentami w celu udzielenia MŚP wsparcia i przygotowania się do tworzenia takich systemów wsparcia finansowego przy wykorzystaniu opracowanych przez partnerów programów inwestycji w ramach celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innych programów wspierających regionalne przedsiębiorstwa
- wymiana doświadczeń między władzami regionalnymi i podmiotami zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości w zakresie zwiększania poziomu świadomości i rozwijania wartości związanych z przedsiębiorczością wśród młodzieży oraz opracowywania planów działania na rzecz wprowadzania programów wsparcia dla młodych przedsiębiorców na szczeblu regionalnym
- wymiana praktyk w zakresie internacjonalizacji MŚP i instrumentów wspierania eksportu między agencjami rozwoju regionalnego, skutkująca opracowaniem planów działania na rzecz tworzenia nowych i usprawniania istniejących instrumentów wspierających proces internacjonalizacji MŚP w każdym regionie, za pośrednictwem projektu realizowanego w ramach regionalnego programu celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innych programów regionalnych

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz polityk wspierających przedsiębiorczość i MŚP
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie międzyregionalnych wizyt studyjnych np. w celu uzyskania informacji na temat instrumentów wspierania MŚP i polityk w zakresie przedsiębiorczości stosowanych w regionach partnerskich
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących wymianie doświadczeń i budowaniu zdolności w zakresie przedsiębiorczości i wspierania MŚP
- opracowywanie regionalnych planów działania
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy na temat polityki
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania (etap 2)
- akcje pilotażowe (etap 2)

„Aktywni Pomorzanie”

Cel szczegółowy 1 Wysoki poziom zatrudnienia

Priorytet 1.1
Aktywność zawodowa bez barier
Priorytet 1.2
Fundamenty przedsiębiorczości
Priorytet 1.3
Adaptacja do zmian rynku pracy

Cel szczegółowy 2 Wysoki poziom kapitału społecznego

Priorytet 2.1
Silny sektor pozarządowy
Priorytet 2.2
Regionalna wspólnota
Priorytet 2.3
Przestrzeń dla aktywności

Cel szczegółowy 3 Efektywny system edukacji

Priorytet 3.1
Edukacja dla rozwoju i zatrudnienia.
Priorytet 3.2
Indywidualne ścieżki edukacji

„Zdrowie dla Pomorza”

Cel szczegółowy 1 Wysoki poziom kompetencji zdrowotnych ludności

Priorytet 1.1
Promocja zdrowia
Priorytet 1.2
Programy zdrowotne

Cel szczegółowy 2 Bezpieczeństwo pacjentów i efektywność regionalnego systemu zdrowia

Priorytet 2.1
Systemy informatyczne
i telemedyczne
Priorytet 2.2
Jakość i ekonomizacja podmiotów
lecniczych

Cel szczegółowy 3 Wyrównany dostęp do usług zdrowotnych

Priorytet 3.1
Specjalistyczna kadra medyczna
Priorytet 3.2
Kompleksowa opieka
nad pacjentem
Priorytet 3.3
Zasoby sieci lecznictwa
ambulatoryjnego i stacjonarnego

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/institucje publiczne zaangażowane w kształtowanie systemów innowacyjnych
- przedsiębiorstwa (szczególny nacisk kładzie się na udział MŚP, w tym przedsiębiorstw z sektora usług)
- stowarzyszenia biznesowe i rzemieślnicze i inni pośrednicy
- instytucje akademickie i badawcze
- sieci i klastry wspierające innowacje
- uczestnicy sektora społecznego, np. organizacje pozarządowe przyczyniające się do wykorzystania kreatywnego potencjału, przedsiębiorstwa społeczne, itd.
- regionalne agencje/institucje ds. rozwoju i planowania

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- działania łączące techniczne i nietechniczne podejścia wspierające promocję i wykorzystanie nowych koncepcji (produktów, usługi modeli), które spełniają potrzeby społeczne RMB skuteczniej niż dotychczas stosowane metody, m.in. walidacja proponowanych koncepcji poprzez bezpośrednie zaangażowanie użytkowników, np. tworzenie obejmujących cały RMB sieci w zakresie bezpieczeństwa żywności lub wspierania dobrostanu starzejącego się społeczeństwa dzięki innowacyjnym rozwiązaniom łączącym ICT i opiekę zdrowotną
- opracowanie innowacyjnych rozwiązań włączających usługi ICT do procesów biznesowych w celu zwiększenia konkurencyjności i perspektyw rozwoju przedsiębiorstw
- działania na rzecz promowania i wykorzystania szans dla biznesu wynikających z dużych wyzwań społecznych, np. identyfikacja i implementacja nowych metod wspierania szybko rozwijających się przedsiębiorstw
- działania (np. sieci prekursorskie, modele zarządzania bodźcami i ryzykiem, zaangażowanie mieszkańców gminy, organizacji non-profit w planowanie usług) ukierunkowane na odnowienie usług publicznych poprzez innowację, a w szczególności nacisk na partnerstwo publiczno-prywatne, zaangażowanie użytkowników, pozyskiwanie innowacji i kupony (voucher) innowacyjności
- wspólne tworzenie i implementacja wytycznych dotyczących integracji zainspirowanych przez użytkowników koncepcji w dokumentach regulacyjnych na szczeblu krajowym i regionalnym
- wspólne opracowywanie produktów i usług (np. ośrodki wsparcia połączone w sieć wspierających innowacje społeczne i usługi dla innowacji (w tym projektowanie) oraz wspieranie przedsiębiorczości w sektorze kultury i tworzenie miejsc pracy w branżach kreatywnych
- pilotowanie działań zmierzających do połączenia sektora kultury i branż kreatywnych z tradycyjnymi branżami w celu zwiększenia ich wartości
- uświadamianie przedsiębiorstwom możliwości wykorzystania żywych laboratoriów; działania ukierunkowane na gromadzenie i wymianę metodologii i najlepszych praktyk w zakresie badań, modyfikacji i wspólnego tworzenia produktów i usług wspólnie z użytkownikami z użyciem żywych laboratoriów
- działania na rzecz lepszego wsparcia pośredników innowacji dla MŚP w celu zwiększenia ich zdolności do internacjonalizacji oraz dostępu do rynków w RMB i poza nim jak również w celu poprawy powiązań z innymi MŚP oferującymi usługi komplementarne
- opracowanie i testowanie działań wspomagających międzysektorowe nawiązywanie kontaktów między MŚP, jak również działania wspierające komercjalizację i ekspansję na nowe rynki
- opracowywanie programów na rzecz zwiększania świadomości i pozyskiwania umiejętności w celu stymulowania innowacji ekologicznych w MŚP jak również na rzecz umożliwiania dostępu do środków finansowych na rozwój i komercjalizację produktów innowacyjnych ekologicznie obciążonych wysokim ryzykiem
- tworzenie niskokosztowych instrumentów służących do przekazywania i wymiany wiedzy i umiejętności wspomagających rozwój biznesu w regionie Morza Bałtyckiego
- wspólne działania ułatwiające handel poprzez innowacyjne podejście do np. tworzenia standardów produktów, wprowadzanie e-przetargów i e-fakturowania, kontroli procesu, pakowania, znakowania i przechowywania

Oś priorytetowa 1 POTENCJAŁ DLA INNOWACJI

Cel szczegółowy 1.3
Innowacja nietechnologiczna

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba partnerów: powyżej 7, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

**Oś priorytetowa 1
WSPÓLPRACA
W ZAKRESIE INNOWACJI
NA RZECZ ZWIĘKSZENIA
KONKURENCYJNOŚCI**

*Cel szczegółowy 1.1
Poprawa trwałych powiązań
pomiędzy podmiotami
systemów innowacji
w celu wzmocnienia regionalnej
zdolności innowacyjnej*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €
Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacji gospodarczych i społecznych, a także do podniesienia potencjału w zakresie przedsiębiorczości, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- izby handlowe, przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- klastry, szkoły wyższe, stowarzyszenia
- instytucje zajmujące się transferem technologii
- instytucje badawcze, centra doskonałości BiR
- organizacje pozarządowe, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje zarządzające klastrami
- instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe
- partnerzy społeczni oraz instytucje rynku pracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- tworzenie oraz wzmocnianie transnarodowych sieci i klastrów, w tym także wspieranie ich międzynarodowego charakteru
- zwiększanie transferu wyników działalności badawczo-rozwojowej z instytucji badawczych do sektora przedsiębiorstw (w szczególności MŚP), co przyczyni się do rozwoju nowych produktów i usług
- tworzenie powiązań transnarodowych w celu doskonalenia istniejących lub tworzenia nowych usług służących wspieraniu innowacyjności wśród przedsiębiorstw
- wzmocnienie powiązań pomiędzy sektorem publicznym, instytucjami finansowymi i innymi zainteresowanymi podmiotami, w celu opracowania i weryfikacji nowych struktur i usług ułatwiających dostęp do finansowania innowacji
- zwiększenie współpracy pomiędzy sektorem badań naukowych a sektorem publicznym, w celu pobudzania innowacyjności i przedsiębiorczości (np. eliminacja barier administracyjnych dla innowacji, zamówienia publiczne na innowacyjne produkty i usługi, innowacja społeczna etc.)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i ich pracownicy, klastry, a także sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, podmioty związane z badaniami i rozwojem oraz centra doskonałości
- grupa docelowa obejmuje podmioty publiczne i prywatne, zajmujące się problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy

„Zdrowie dla Pomorzan”

**Cel szczegółowy 1
Wysoki poziom kompetencji
zdrowotnych ludności**

*Priorytet 1.1
Promocja zdrowia
Priorytet 1.2
Programy zdrowotne*

**Cel szczegółowy 2
Bezpieczeństwo pacjentów
i efektywność regionalnego
systemu zdrowia**

*Priorytet 2.1
Systemy informatyczne
i telemedyczne
Priorytet 2.2
Jakość i ekonomizacja podmiotów
leczniczych*

**Cel szczegółowy 3
Wyrównany dostęp do usług
zdrowotnych**

*Priorytet 3.1
Specjalistyczna kadra medyczna
Priorytet 3.2
Kompleksowa opieka
nad pacjentem
Priorytet 3.3
Zasoby sieci lecznictwa
ambulatoryjnego i stacjonarnego*

„Zdrowie dla Pomorza”

Cel szczegółowy 1 **Wysoki poziom kompetencji** **zdrowotnych ludności**

Priorytet 1.1
Promocja zdrowia
Priorytet 1.2
Programy zdrowotne

Cel szczegółowy 2 **Bezpieczeństwo pacjentów** **i efektywność regionalnego** **systemu zdrowia**

Priorytet 2.1
Systemy informatyczne
i telemedyczne
Priorytet 2.2
Jakość i ekonomizacja podmiotów
lecniczych

Cel szczegółowy 3 **Wyrównany dostęp do usług** **zdrowotnych**

Priorytet 3.1
Specjalistyczna kadra medyczna
Priorytet 3.2
Kompleksowa opieka
nad pacjentem
Priorytet 3.3
Zasoby sieci leczenia
ambulatoryjnego i stacjonarnego

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do wzrostu poziomu innowacji gospodarczych i społecznych, a także do podniesienia potencjału w zakresie przedsiębiorczości, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- izby handlowe, przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- klastry, szkoły wyższe, stowarzyszenia
- instytucje zajmujące się transferem technologii
- instytucje badawcze, centra doskonałości BiR
- organizacje pozarządowe, agencje innowacji, inkubatory przedsiębiorczości, instytucje zarządzające klastrami
- instytucje finansujące, centra edukacyjne i szkoleniowe
- partnerzy społeczni oraz instytucje rynku pracy

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wzmocnienie u pracowników sektora prywatnego (zwłaszcza MŚP) kompetencji i umiejętności związanych z nowymi technologiami (np. eko-innowacjami, technologiami niskoemisyjnymi, ICT, kluczowymi technologiami wspomagającymi etc.), innowacyjnymi produktami, usługami i procesami oraz innowacjami społecznymi, stanowiących istotny wkład do regionalnych strategii inteligentnych specjalizacji
- rozwój i wdrażanie strategii na rzecz wspierania kreatywności i przedsiębiorczości, w oparciu o różne kultury zarządzania i różne poziomy edukacji
- rozwój i wdrażanie strategii wspierania kompetencji technicznych i zarządczych w sektorze przedsiębiorstw na rzecz innowacji gospodarczych i społecznych (w takich dziedzinach jak służba zdrowia, włączanie społeczne mniejszości, osób niepełnosprawnych, starszych etc.)
- przystosowywanie, rozwijanie i testowanie innowacyjnych systemów uczenia się na rzecz wspierania przedsiębiorczości w związku ze zmianami demograficznymi (np. starzeniem się społeczeństwa, bezrobociem wśród osób młodych, wyludniającymi się regionami, które zmagają się z problemem niedoboru umiejętności etc.)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- przedsiębiorstwa (w tym MŚP) i ich pracownicy, klastry, a także sektor publiczny, podmioty pośredniczące, prywatne i publiczne instytucje badawcze, podmioty związane z badaniami i rozwojem oraz centra doskonałości
- grupa docelowa obejmuje podmioty publiczne i prywatne, zajmujące się problematyką innowacji społecznych i gospodarczych, a także wszystkie grupy społeczne, których dana kwestia dotyczy

Oś Priorytetowa 1 **WSPÓŁPRACA** **W ZAKRESIE INNOWACJI** **NA RZECZ ZWIĘKSZENIA** **KONKURENCYJNOŚCI** **EUROPY ŚRODKOWEJ**

Cel szczegółowy 1.2
Podnoszenie poziomu wiedzy i umiejętności związanych z przedsiębiorczością w celu wspierania innowacji gospodarczej i społecznej w regionach Europy Środkowej

Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €
Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

Projekt programu jest obecnie przygotowywany przez Wspólny Komitet Programujący Program Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja 2014-2020. Wszelkie przedstawione tutaj informacje mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie. Ostateczny kształt programu zostanie zaprezentowany po jego akceptacji przez Komisję Europejską.

TYPY BENEFICJENTÓW

- władze regionalne i lokalne oraz inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu
- organizacje / instytucje państwowe
- instytucje publiczne odpowiedzialne za ochronę środowiska, zarządzanie obszarami ochrony przyrody, parków przyrody i lokalnymi dyrekcjami leśnictwa
- szkoły publiczne, uczelnie publiczne i publiczne instytucje edukacyjne
- organizacje pozarządowe i organizacje non-profit, np. euroregiony, organizacje otoczenia biznesu, izby handlowe, organizacje promujące turystykę, centra edukacyjne i instytucje szkoleniowe i badawcze, stowarzyszenia, fundacje, parafie itp.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wspólne inwestycje w obszarze dostępności i jakości infrastruktury społecznej i gospodarczej
- wspólny rozwój multimodalnych systemów transportowych
- wspólny rozwój i poprawa jakości oraz bezpieczeństwa istniejących połączeń komunikacyjnych
- wspólne przygotowanie studiów wykonalności, ocen oddziaływania na środowisko i dokumentacji technicznej dla systemów transportowych
- wspólne inicjatywy na rzecz promowania zrównoważonego transportu pasażerskiego i towarowego
- wspólne projekty dotyczące poprawy mobilności osób i towarów
- rozwój oraz poprawa niskoemisyjnych oraz przyjaznych dla środowiska systemów transportu (w tym ograniczenie poziomu hałasu)
- wspólne inicjatywy dotyczące rozwoju i poprawy jakości istniejącej infrastruktury teleinformatycznej
- wspólne projekty dotyczące przygotowania studiów wykonalności oceny oddziaływania na środowisko i dokumentacji technicznej związanej z tworzeniem sieci szerokopasmowych
- wspólne tworzenie sieci szerokopasmowych

„Mobilne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego

Priorytet 1.1

Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego

Priorytet 1.2

Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja

Cel szczegółowy 2

Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu

Priorytet 2.1

Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa

Priorytet 2.2

Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa

Priorytet 2.3

Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

Cel szczegółowy 3

Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym

Priorytet 3.1

Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu

Priorytet 3.2

Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

„Mobilne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego

Priorytet 1.1

Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego

Priorytet 1.2

Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja

Cel szczegółowy 2 Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu

Priorytet 2.1

Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa

Priorytet 2.2

Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa

Priorytet 2.3

Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

Cel szczegółowy 3 Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym

Priorytet 3.1

Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu

Priorytet 3.2

Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- publiczne firmy transportowe/przewozowe
- instytucje zarządzające infrastrukturą transportową
- formalne stowarzyszenia, klastry i sieci MŚP pracujące na rzecz zielonego transportu (non-profit)
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, przedsiębiorczości
- uczelnie wyższe oraz instytucje badawczo-rozwojowe
- EUWT
- użytkownicy oraz zarządzający infrastrukturą transportową
- użytkownicy (pasażerowie) transportu publicznego

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- przygotowanie i wdrożenie działań transgranicznych dla ekologicznego transportu, w tym inwestycje na małą skalę (projekt pilotażowy) celem obniżenia negatywnego wpływu na środowisko przez dostępne usługi transportowe oraz zwiększenie jakości i interoperacyjności usług transportowych w regionie
- wspólny rozwój inteligentnych koncepcji mobilności, zmniejszających uzależnienie od samochodów osobowych i ciężarowych w celu lepszego wykorzystania transportu publicznego (m.in. poprzez systemy zarządzania mobilnością w mniej dostępnych obszarach i na obszarach dotkniętych negatywnymi zmianami demograficznymi, etc.)
- wspólne opracowanie rozwiązań mających na celu korzystanie ze środków transportu przyjaznych środowisku naturalnemu
- dostarczanie rozwiązań zmierzających do poprawy stabilności, gęstości i jakości usług transportu lotniczego i morskiego (promy) w obszarze Południowego Bałtyku, w tym ustalanie nowych połączeń między regionami
- przygotowanie badań dotyczących nieprawidłowości w intermodalnych przewozach pasażerskich i towarowych przez granice na obszarze Południowego Bałtyku

Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020

<http://en.southbaltic.eu>

Oś priorytetowa 3 POPRAWA TRANSGRANICZNEJ SIECI POŁĄCZEŃ FUNKcjONALNEGO NA RZECZ NIEBIESKIEGO I ZIELONEGO TRANSPORTU

Cel szczegółowy 3.1
Poprawa jakości oraz
środowiskowe zrównoważenie
usług transportowych
w obszarze Południowego
Bałtyku

**Małe projekty do 24
miesiący / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiący/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

1. nabór - IV kwartał 2015

**Oś priorytetowa 3
ZRÓWNOWAŻONY
TRANSPORT**

Cel szczegółowy 3.1
Interoperacyjność
transportu

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną;
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne za transport na szczeblu miejskim, lokalnym, regionalnym i krajowym
- przedsiębiorstwa (w szczególności operatorzy/dostawcy transportu, rozwiązań w zakresie logistyki oraz infrastruktury)
- organizacje międzyrządowe i międzynarodowe
- instytucje akademickie i badawcze
- organizacje pozarządowe

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- poprawa planowania wspólnej infrastruktury sieci transportowych w RMB (w krótkiej i długiej perspektywie) z uwzględnieniem przejść granicznych
- zmniejszanie barier administracyjnych i fiskalnych w celu poprawy efektywności transgranicznego przepływu towarów na zewnętrznych granicach UE
- uproszczenie procedur celnych dla okrętów pływających po wodach międzynarodowych w obrębie Morza Bałtyckiego poprzez promowanie morskich autostrad w państwach Morza Bałtyckiego oraz połączeń morskich bliskiego zasięgu
- ułatwianie rozwoju regionalnych węzłów transportowych, węzłów transportu multimodalnego, możliwości obsługi ze strony portów i terminali intermodalnych i ich integracja z sieciami w głębi kraju z wykorzystaniem studiów wykonalności i/lub działań pilotażowych
- prezentacja doświadczeń w zakresie transportu ekologicznego, np. działania pilotażowe/eksperymentalne w obszarze technologii oraz logistyki transportu towarowego i pasażerskiego
- ułatwianie tworzenia efektywnych ekonomicznie rodzajów transportu między kilkoma krajami RMB oraz pilotowanie efektywnych multimodalnych połączeń transportowych; Usprawnienia obejmujące interwencje w zakresie doskonalenia struktur organizacyjnych i systemów IT związanych z transportem
- harmonizacja rodzajów transportu i sieci transportowych pod względem kwestii technicznych, prawnych, organizacyjnych, kwestii bezpieczeństwa i innych
- promowanie i wspieranie istniejących zdolności transportowych innych niż związane wyłącznie z transportem drogowym we wschodniej części RMB
- promowanie i poprawa połączeń między infrastrukturą transportu lotniczego i kolejowego w celu poprawy dostępności transportu powietrznego w regionach
- tworzenie platform zraszających podmioty zajmujące się finansowaniem i planowaniem oraz operatorów i inne zainteresowane podmioty w celu lepszego zarządzania korytarzami transportowymi
- opracowywanie rozwiązań służących zapobieganiu awariom i wypadkom (m.in. z udziałem substancji niebezpiecznych) związanym z transportem multimodalnym

**„Mobilne
Pomorze”**

**Cel szczegółowy 1
Rozwinięty i efektywny
system publicznego transportu
zbiorowego**

Priorytet 1.1
Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego
Priorytet 1.2
Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja

**Cel szczegółowy 2
Sieć drogowa wzmacniająca
dostępność i spójność regionu**

Priorytet 2.1
Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa
Priorytet 2.2
Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa
Priorytet 2.3
Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

**Cel szczegółowy 3
Węzły multimodalne dobrze
powiązane z systemem
transportowym**

Priorytet 3.1
Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu
Priorytet 3.2
Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

„Mobilne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego

Priorytet 1.1

Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego

Priorytet 1.2

Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja

Cel szczegółowy 2 Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu

Priorytet 2.1

Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa

Priorytet 2.2

Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa

Priorytet 2.3

Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

Cel szczegółowy 3 Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym

Priorytet 3.1

Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu

Priorytet 3.2

Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

**Interreg Region
Morza Bałtyckiego
2014-2020**

<http://www.interreg-baltic.eu>

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/institucje publiczne odpowiedzialne za transport na szczeblu miejskim, lokalnym, regionalnym i krajowym
- przedsiębiorstwa (w szczególności operatorzy/dostawcy transportu, rozwiązań w zakresie logistyki oraz infrastruktury)
- organizacje międzyrządowe i międzynarodowe
- instytucje akademickie i badawcze
- organizacje pozarządowe

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie programów dotyczących zarządzania mobilnością, aby umożliwić bardziej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury transportowej i usług transportowych oraz aby uczynić je bardziej przyjaznymi dla użytkownika
- opracowywanie i wdrażanie modeli/projektów pilotażowych wspierających finansowanie funkcjonowania i utrzymania kluczowej infrastruktury transportowej
- opracowywanie i wdrażanie nowych modeli usług transportowych, aby zapewnić dostępność
- opracowywanie i wdrażanie strategii na rzecz poprawy połączeń transportowych, aby wykorzystać potencjał działań w zakresie gospodarki i turystyki (z uwzględnieniem aspektów ekologicznych)
- opracowywanie i wdrażanie strategii, aby wykorzystać potencjał działań w zakresie gospodarki i transportu w regionie arktycznym, zapewniając lepszą dostępność

Oś priorytetowa 3 ZRÓWNOWAŻONY TRANSPORT

Cel szczegółowy 3.2
Dostępność obszarów
odległych i dotkniętych
zmianami demograficznymi

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

**Oś priorytetowa 3
ZRÓWNOWAŻONY
TRANSPORT**

*Cel szczegółowy 3.5
Mobilność miejska przyjazna
dla środowiska*

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
  - podmioty prawa publicznego
  - stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
  - stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
  - europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
  - podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną;
  - europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne za transport miejski, planowanie i ochronę środowiska
  - przedsiębiorstwa (w szczególności operatorzy/dostawcy transportu, rozwiązań logistycznych i infrastruktury)
  - instytucje akademickie i badawcze
  - organizacje pozarządowe.

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- tworzenie polityki/planów w zakresie zrównoważonej mobilności miejskiej w celu zapewnienia kompleksowych ram dla rozwoju zintegrowanych i zrównoważonych systemów transportu
- audyt systemów transportu miejskiego w celu oceny efektywności transportu pasażerskiego i towarowego oraz w celu ustalenia nie-doborów przepustowości
- opracowywanie i wdrażanie systemów zarządzania mobilnością miejską w ramach strategii na rzecz transportu niskoemisyjnego
- optymalizacja logistyki miejskiej, np. poprawa zarządzania i monitorowania przepływu transportu
- pilotowanie zastosowania paliw hybrydowych lub alternatywnych, takich jak biogaz lub inne ekologiczne źródła energii
- pilotowanie zastosowania flot pojazdów o większej efektywności energetycznej i niższym poziomie emisji w obszarach miejskich
- wspieranie atrakcyjnego rynku dla ekologicznych i efektywnych energetycznie pojazdów transportu drogowego poprzez m.in. zamówienia publiczne służące poprawie stanu środowiska
- pilotażowe i demonstracyjne systemy zarządzania mobilnością w miastach w celu zarządzania zapotrzebowaniem na wykorzystanie pojazdów poprzez zmianę postaw i planów podróży;
- pilotowanie i demonstracja rozwoju systemów inteligentnego transportu w zakresie mobilności miejskiej

„Mobilne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Rozwinięty i efektywny
system publicznego transportu
zbiorowego**

*Priorytet 1.1
Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego
Priorytet 1.2
Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja*

**Cel szczegółowy 2
Sieć drogowa wzmacniająca
dostępność i spójność regionu**

*Priorytet 2.1
Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa
Priorytet 2.2
Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa
Priorytet 2.3
Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej*

**Cel szczegółowy 3
Węzły multimodalne dobrze
powiązane z systemem
transportowym**

*Priorytet 3.1
Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu
Priorytet 3.2
Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej*

„Mobilne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Rozwinięty i efektywny system publicznego transportu zbiorowego

Priorytet 1.1

Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego

Priorytet 1.2

Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja

Cel szczegółowy 2 Sieć drogowa wzmacniająca dostępność i spójność regionu

Priorytet 2.1

Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa

Priorytet 2.2

Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa

Priorytet 2.3

Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

Cel szczegółowy 3 Węzły multimodalne dobrze powiązane z systemem transportowym

Priorytet 3.1

Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu

Priorytet 3.2

Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej

TYPY BENEFICJENTÓW

Podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do udoskonalenia transportu pasażerskiego na szczeblu regionalnym, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- operatorzy transportu, dostawcy infrastruktury
- stowarzyszenia regionalne, regionalne agencje innowacji
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe i instytucje badawcze

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego, jak i prywatnego, takie jak instytucje odpowiedzialne za planowanie i zarządzanie lokalnymi sieciami transportowymi, operatorzy transportu publicznego, dostawcy infrastruktury, a także inne podmioty na szczeblu lokalnym i regionalnym
- grupy docelowe obejmują wszystkie grupy społeczne, które odniosą korzyści związane z poprawą usług w zakresie transportu pasażerskiego na szczeblu regionalnym (np. osoby dojeżdżające do pracy, turyści etc.).

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie strategii (włącznie z innowacyjnymi modelami finansowania i inwestycji mających na celu tworzenie połączeń między zrównoważonym transportem pasażerskim, w szczególności w regionach peryferyjnych, a siecią TEN-T oraz węzłami transportowymi pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia
- opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych strategii, narzędzi i projektów pilotażowych w celu udoskonalenia regionalnych systemów transportowych, w szczególności w wymiarze transgranicznym (np. połączenia dla osób dojeżdżających do pracy, interoperacyjność, etc.)
- opracowywanie koncepcji i testowanie projektów pilotażowych na rzecz inteligentnej mobilności regionalnej (np. bilety multimodalne, narzędzia ICT, routing z połączeniem na żądanie – routes on demand, itp.)
- opracowywanie skoordynowanych koncepcji, standardów oraz narzędzi do poprawy usług w zakresie mobilności, świadczonych w interesie publicznym (np. dla grup w niekorzystnej sytuacji, kurczących się regionów)

Interreg Europa
Środkowa
2014-2020

<http://www.central2020.eu>

Oś priorytetowa 4 WSPÓŁPRACA NA RZECZ POPRAWY POWIĄZAŃ TRANSPORTOWYCH

Cel szczegółowy 4.1
Poprawa planowania
i koordynacji systemów
regionalnego transportu
pasażerskiego w celu
utworzenia lepszych połączeń
z krajowymi i europejskimi
sieciami transportowymi

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum

3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

**Oś priorytetowa 4
WSPÓŁPRACA NA RZECZ
POPRAWY POWIĄZAŃ
TRANSPORTOWYCH**

*Cel szczegółowy 4.2
Poprawa koordynacji
podmiotów transportu
towarowego w celu
upowszechnienia rozwiązań
multimodalnych przyjaznych
środowisku*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €**
**Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy**
Projekty pilotazowe
**Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania**
**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do udoskonalenia transportu pasażerskiego na szczeblu regionalnym, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- operatorzy transportu, dostawcy infrastruktury
- stowarzyszenia regionalne, regionalne agencje innowacji
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe i instytucje badawcze

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego, jak i prywatnego, takie jak dostawcy i operatorzy usług w zakresie transportu towarowego i logistyki (np. przedsiębiorstwa kolejowe, przedsiębiorstwa przewoźowe, porty, operatorzy terminali, dostawcy usług logistycznych/centra i platformy logistyczne, klienci komercyjni systemów transportu towarowego, instytucje zajmujące się planowaniem i zarządzaniem transportu towarowego, dostawcy infrastruktury oraz inne podmioty sektora transportu towarowego na szczeblu lokalnym lub regionalnym
- grupy docelowe obejmują wszystkie grupy społeczne, których dotyczy przedmiotowa kwestia

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie strategii (w tym innowacyjnych modeli finansowania i inwestycji mających na celu wzmocnienie modalności przyjaznych środowisku rozwiązań w zakresie systemów transportu towarowego (np. transport kolejowy, rzeczny lub morski)
- opracowywanie i wdrażanie mechanizmów koordynacji i współpracy pomiędzy podmiotami multimodalnego transportu towarowego
- opracowywanie i wdrażanie skoordynowanych koncepcji, narzędzi zarządzania oraz usług mających na w celu zwiększenie udziału przyjaznej środowisku logistyki, poprzez optymalizację łańcuchów transportu towarowego (np. multimodalne, transnarodowe przepływy transportu towarowego)
- opracowywanie i testowanie skoordynowanych strategii i koncepcji na rzecz nadania ekologicznego charakteru („greening”) ostatnich kilometrów transportu towarowego (np. planowanie logistyczne)

„Mobilne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Rozwinięty i efektywny
system publicznego transportu
zbiorowego**

Priorytet 1.1

*Rozwój infrastruktury transportu
zbiorowego*

Priorytet 1.2

*Wysoka jakość usług transportu
zbiorowego i jego promocja*

**Cel szczegółowy 2
Sieć drogowa wzmacniająca
dostępność i spójność regionu**

Priorytet 2.1

*Rozwój dróg regionalnych
szczególnie ważnych dla poprawy
dostępności wewnętrznej
województwa*

Priorytet 2.2

*Rozwój układu pomocniczego sieci
drogowej, wzmacniającego spójność
województwa*

Priorytet 2.3

*Wspomaganie efektywności i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej*

**Cel szczegółowy 3
Węzły multimodalne dobrze
powiązane z systemem
transportowym**

Priorytet 3.1

*Poprawa powiązań węzłów
multimodalnych z układem
transportowym Regionu*

Priorytet 3.2

*Efektywne wykorzystanie
dostępności transportowej
węzłów multimodalnych i wzrost
bezpieczeństwa sieci drogowej*

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

TYPY BENEFICJENTÓW

- instytucje i organizacje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym
- firmy publiczne i prywatne (non-profit, publiczne) komunalne, środowiskowe, energetyczne (takie jak: oczyszczalnie ścieków, firmy ciepłownicze, etc.)
- formalne stowarzyszenia, klastry i sieci MŚP (non-profit)
- izby handlowe, organizacje wspierania biznesu, przedsiębiorczości
- organizacje pozarządowe aktywne w sektorze ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem
- uczelnie wyższe, inkubatory, parki technologiczne oraz pozostałe organizacje wspierania biznesu
- spółdzielnie rolnicze, mieszkaniowe
- EUWT

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- instytucje publiczne i pozostałe równorzędne komórki publiczne w regionie Południowego Bałtyku

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- rozwijanie i wdrażanie małych zielonych inwestycji technologicznych (projekty pilotażowe) w zakresie zarządzania odpadami (np. recykling, etc.), gospodarki wodnej, ciepłownictwa, ochrony powietrza, wytwarzania energii odnawialnej (np. energia z fal, energia powietrzna i solarna, biomasa, energia geotermiczna, etc.) oraz magazynowania/przechowywania energii
- rozwijanie i testowanie innowacyjnych rozwiązań transgranicznych, celem ustalenia i koordynowania zrównoważonej sieci energetycznej
- wspólne transgraniczne badania, strategie i plany działania w celu zmniejszenia zanieczyszczenia wody i powietrza w obszarze Południowego Bałtyku poprzez zastosowanie innowacyjnych technologii ekologicznych
- opracowanie i testowanie wspólnych standardów transgranicznych dla gospodarki odpadami i wodnej oraz dla ogrzewania i ochrony powietrza, przez podmioty publiczne, we współpracy z uniwersytetami, ośrodkami badawczymi, firmami i spółdzielni rolników i mieszkańców
- rozwój i testowanie innowacyjnych rozwiązań transgranicznych, mających na celu zmniejszenie odpływu składników odżywczych z małych i rozproszonych źródeł w zlewni
- opracowanie strategii i wzorów dla osiągnięcia wyzwań związanych z wykorzystaniem regionalnych odnawialnych źródeł energii oraz z efektywnością energetyczną, w tym modeli współpracy z przedsiębiorstwami energetycznymi celem stworzenia kompleksowych rozwiązań energetycznych
- budowanie potencjału, transfer wiedzy oraz wymiana doświadczeń na temat innowacyjnych rozwiązań technologicznych na rzecz ochrony środowiska, wody i powietrza. Plany awaryjne i wspieranie efektywności wykorzystywania zasobów

Interreg Południowy Bałtyk 2014-2020

<http://en.southbaltic.eu>

Oś priorytetowa 2 WYKORZYSTANIE ŚRODOWISKOWEGO I KULTUROWEGO POTENCJAŁU POŁUDNIOWEGO BAŁTYKU NA RZECZ NIEBIESKIEGO I ZIELONEGO WZROSTU

Cel szczegółowy 2.2

Zwiększenie wykorzystania ekologicznych technologii w celu redukcji zanieczyszczeń w obszarze Południowego Bałtyku

**Małe projekty do 24
miesiące / do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesiące/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru programowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów**

1. nabór - IV kwartał 2015

Priorytet 2
WSPÓŁPRACA NA RZECZ
CZYSTEGO ŚRODOWISKA
NATURALNEGO
W OBSZARZE
TRANSGRANICZNYM

Wartość projektu:
do 2,5 mln €
90% dofinansowania
Zaliczka

Ogłoszenie o naborze -
koniec 2016 lub początek
2017

Projekt programu jest obecnie przygotowywany przez Wspólny Komitet Programujący Program Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja 2014-2020. Wszelkie przedstawione tutaj informacje mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie. Ostateczny kształt programu zostanie zaprezentowany po jego akceptacji przez Komisję Europejską.

TYPY BENEFICJENTÓW

- władze regionalne i lokalne oraz inne podmioty prawne z udziałem tych władz lub działające w ich imieniu
- organizacje / instytucje państwowe
- instytucje publiczne odpowiedzialne za ochronę środowiska, zarządzanie obszarami ochrony przyrody, parków przyrody i lokalnymi dyrekcjami leśnictwa
- szkoły publiczne, uczelnie publiczne i publiczne instytucje edukacyjne
- organizacje pozarządowe i organizacje non-profit, np. euroregiony, organizacje otoczenia biznesu, izby handlowe, organizacje promujące turystykę, centra edukacyjne i instytucje szkoleniowe i badawcze, stowarzyszenia, fundacje, parafie itp.

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wspólne projekty w zakresie ochrony i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych, takich jak parki, systemy wodociągowe itp.
- współpraca transgraniczna w celu ochrony cennych ekosystemów i zagrożonych gatunków
- rozwój infrastruktury oczyszczania ścieków, gospodarki odpadami, zapobiegania i ograniczania zanieczyszczeń (w tym zanieczyszczenia powietrza) w obszarze przygranicznym, np. budowa/modernizacja urządzeń do zaopatrzenia w wodę i oczyszczania ścieków, tworzenie/modernizacja systemów zbiórki, recyklingu i przechowywania odpadów
- wspólne projekty w zakresie zarządzania zasobami wodnymi w związku ze zmianami klimatu (powódzie, susze, niedobory wody)
- wspólne projekty dotyczące zrównoważonego zarządzania, ochrony i wykorzystania zasobów słodkiej wody
- wspólne monitorowanie warunków środowiskowych (powietrze, woda) dla lepszej ochrony środowiska
- rewitalizacja terenów zanieczyszczonych i obszarów stwarzających zagrożenie dla środowiska, w tym terenów zdegradowanych
- wspólne projekty wspierające oszczędność energii i zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna, woda, wiatr, biomasa) na poziomie lokalnym i regionalnym
- wspólne treningi, spotkania i wymiana projektów, wiedzy oraz usług publicznych związanych ze wspólnymi wyzwaniami klimatycznymi (pożary, powódzie, susze, obfite opady śniegu, silne wiatry)
- wspólne działania na rzecz ochrony obszarów przybrzeżnych, w tym efektywnego zarządzania obszarem Morza Bałtyckiego i jego zasobami
- wspólny rozwój strategii, umiejętności i współpracy między władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie zarządzania zasobami naturalnymi
- wspólne szkolenia, spotkania i wymiany najlepszych praktyk między władzami lokalnymi i regionalnymi w zakresie ochrony środowiska
- wspólne działania mające na celu zapobieganie i łagodzenie skutków zmian klimatycznych w rolnictwie, rybołówstwie i leśnictwie
- wspieranie wspólnych działań podjętych w odpowiedzi na zagrożenia dla zdrowia ludzkiego spowodowane przez zmiany klimatu i zanieczyszczenia
- opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego, wspólnych strategii, systemów zarządzania kryzysowego, monitorowania i ostrzeżenia na obszarze przygranicznym w związku z wyzwaniami klimatycznymi
- przygotowanie analiz, badań, analiz środowiskowych, strategii, które pomagają radzić sobie z wyzwaniami w zakresie poprawy stanu wód transgranicznych
- projekty dotyczące rozwoju infrastruktury związanej z ochroną środowiska

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1
Bezpieczeństwo energetyczne
i poprawa efektywności
energetycznej

Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł
energii z niezbędną infrastrukturą
oraz dywersyfikacja dostaw paliw
i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii
ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2
Adaptacja do zmian klimatu,
zapobieganie zagrożeniom
i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania
przestrzenią

Cel szczegółowy 3
Zrównoważone gospodarowanie
zasobami oraz poprawa
środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości
i postaw społecznych, wykorzystanie
aktywności i dialogu w ochronie
środowiska

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania

przestrzeni

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Oś priorytetowa 2 EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel szczegółowy 2.1
Czyste wody

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/institucje publiczne odpowiedzialne za gospodarkę wodną na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym jak również stowarzyszenia takich służb
- organizacje międzyrządowe (np. HELCOM, VASAB)
- agencje na rzecz ochrony środowiska i stowarzyszenia ekologiczne;
- oczyszczalnie ścieków
- instytucje z określonych sektorów mających wpływ na jakość wód (np. rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo, odpowiedzialne za planowanie przestrzenne wybrzeży, awaryjne planowanie i reagowanie itd.)
- organizacje pozarządowe (ekologia, ochrona wód, rolnictwo, sektor farmaceutyczny, itd.)
- przedsiębiorstwa
- instytucje akademickie i naukowe

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych planów działania na rzecz ochrony Morza Bałtyckiego i regionalnych wód śródlądowych (i wdrażanie)
- opracowanie regionalnych strategii dla zintegrowanego monitoringu i koordynacji przepływu biogenów i substancji niebezpiecznych
- opracowanie i wdrażanie regionalnych strategii w zakresie dostosowania do zmiany klimatu
- opracowanie i wdrażanie strategii i działań ukierunkowanych na zagrożenia spowodowane chemicznymi środkami bojowymi
- opracowanie i testowanie innowacyjnych programów kompensacyjnych w zakresie usług na rzecz ekosystemu
- opracowanie i testowanie metodologii oszacowania wartości usług ekosystemu
- pilotaż międzysektorowej, zorientowanej na politykę współpracy między podmiotami, których działalność ma wpływ na jakość wód
- tworzenie i testowanie sektorowych modeli zarządzania ukierunkowanych także na ochronę bioróżnorodności
- wprowadzanie zaawansowanych/ innowacyjnych działań w dziedzinie zrównoważonego środowiskowo i wykonalnego pod względem ekonomicznym recyklingu, środków naprawczych i redukcji substancji niebezpiecznych i biogenów, w tym inwestycji pilotażowych, i instytucjonalizacja metod w codziennej praktyce właściwych instytucji zajmujących się jakością wody
- zintegrowanie planowania przestrzennego obszarów przybrzeżnych z planami awaryjnymi
- planowanie i wdrażanie działań szkoleniowych w całym regionie Morza Bałtyckiego w oparciu o dobre praktyki w zakresie zmniejszania uwalniania biogenów i substancji niebezpiecznych, recyklingu i usuwania biogenów i substancji niebezpiecznych
- opracowywanie innowacyjnych programów kompensacyjnych w zakresie usług na rzecz ekosystemu w celu redukcji i wchłaniania biogenów
- opracowywanie i testowanie metodologii oszacowania wartości usług ekosystemu oraz ustanawianie skutecznych programów kompensacyjnych

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba partnerów: powyżej 7, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

**Oś priorytetowa 2
EFEKTYWNE
GOSPODAROWANIE
ZASOBAMI NATURALNYMI**

Cel szczegółowy 2.2
Energia odnawialna

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
  - podmioty prawa publicznego
  - stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
  - stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
  - europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
  - podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
  - europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne w zakresie zasobów naturalnych, planowania i dostaw energii na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym
  - krajowe i regionalne agencje energetyczne
  - agencje ds. gospodarki odpadami
  - podmioty zajmujące się doradztwem w zakresie leśnictwa i rolnictwa
  - przedsiębiorstwa energetyczne
  - organizacje pozarządowe
  - instytucje akademickie i naukowe

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie polityki zachęt dla zwiększenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych dostępnych w regionie
- testowanie innowacyjnych rozwiązań ekologicznych w zakresie wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, w tym inwestycje pilotażowe
- ewaluacja i testowanie alternatywnych technologii pozyskiwania energii z odpadów (np. fermentacja beztlenowa, spalanie)
- doskonalenie zrównoważonych sieci energetycznych (np. tworzenie i reorganizacja inteligentnych i morskich sieci energetycznych, elektrownie wirtualne, integracja gromadzenia energii)
- prezentacja i wdrażanie innowacyjnych technologii gromadzenia energii ze źródeł odnawialnych oraz modeli dystrybucji

„Ekoefektywne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Bezpieczeństwo energetyczne
i poprawa efektywności
energetycznej**

Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

**Cel szczegółowy 2
Adaptacja do zmian klimatu,
zapobieganie zagrożeniom
i zarządzanie ryzykiem**

Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

**Cel szczegółowy 3
Zrównoważone gospodarowanie
zasobami oraz poprawa
środowiskowych warunków życia**

Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Priorytet 2.3

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)
- władze/institucje publiczne odpowiedzialne za planowanie w zakresie energetyki na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym
- władze/institucje publiczne na szczeblu lokalnym i regionalnym (np. miasta, gminy) odpowiedzialne za zagospodarowanie przestrzeni miejskiej, będące właścicielami nieruchomości i deweloperami
- krajowe i regionalne agencje energetyczne
- przedsiębiorstwa energetyczne
- przedsiębiorstwa
- organizacje pozarządowe
- instytucje akademickie i naukowe

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- udoskonalenie i wdrażanie strategii na rzecz zrównoważonej energetyki w obszarach miejskich i wiejskich w ramach zintegrowanego pakietu działań politycznych, instytucjonalnych, finansowych i technicznych
- poprawa koordynacji regionalnego planowania w zakresie energetyki w krajach RMB
- opracowywanie i testowanie polityki zachęt na rzecz modernizacji obiektów publicznych i komercyjnych
- tworzenie nowych modeli finansowania (np. umowy o poprawę efektywności energetycznej) w zakresie efektywności energetycznej, np. w budynkach lub przedsiębiorstwach produkcyjnych
- opracowywanie wielopoziomowych transnarodowych strategii dotyczących optymalizacji zasobów, tworzenia regionów neutralnych z punktu widzenia emisji, w tym transfer modeli współpracy z przedsiębiorstwami energetycznymi w zakresie kompleksowych rozwiązań energetycznych
- opracowywanie programów szkoleniowych dla profesjonalistów
- opracowywanie zachęt promujących efektywne energetycznie produkty i usługi w przedsiębiorstwach
- opracowywanie inicjatyw promujących ekologiczną przedsiębiorczość w celu osiągnięcia efektywności energetycznej

Oś priorytetowa 2 EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI NATURALNYMI

Cel szczegółowy 2.3
Efektywność energetyczna

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba partnerów: powyżej 7, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

**Oś priorytetowa 2
EFEKTYWNE
GOSPODAROWANIE
ZASOBAMI NATURALNYMI**

Cel szczegółowy 2.4
Zasobooszczędny niebieski
wzrost

Budżet projektu:
1,5 - 4,5 mln €
Czas trwania projektu:
2 - 3 lata
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: powyżej 7,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

- krajowe (rządowe), regionalne i lokalne organy publiczne
- podmioty prawa publicznego
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden organ regionalny lub lokalny
- stowarzyszenia utworzone przez co najmniej jeden podmiot prawa publicznego
- europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT)
- podmioty ustanowione na mocy prawa prywatnego, posiadające osobowość prawną
- europejskie ugrupowanie interesów gospodarczych (EUIG)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne za promocję przemysłu i gospodarki w ramach sektorów niebieskiej gospodarki na poziomie narodowych, regionalnym i lokalnym
- władze/instytucje publiczne odpowiedzialne za planowanie, gospodarowanie i ochronę zasobów morskich na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym
- podmioty z określonych sektorów, korzystające z zasobów morskich (np. energetyka, rolnictwo, rybołówstwo, turystyka morska, itd.)
- organizacje międzyrządowe (np. HELCOM, VASAB)
- agencje zajmujące się ochroną środowiska
- przedsiębiorstwa działające w sektorze niebieskiego wzrostu
- organizacje pozarządowe
- instytucje akademickie i naukowe

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- pilotażowe zastosowania zaawansowanych technologii morskich w celu zrównoważonego korzystania z zasobów morskich z możliwością wielokrotnego korzystania z takich zasobów
- testowanie modeli dotyczących współpracy międzysektorowej pomiędzy użytkownikami promującymi innowacyjne wykorzystanie zasobów morskich
- tworzenie klastrów innowacyjnych, zrównoważonego korzystania z zasobów morskich
- opracowywanie propozycji polityki wspierającej możliwości dla biznesu w obszarze niebieskiego wzrostu
- wdrażanie inwestycji pilotażowych, przygotowywanie podwalin pod przyszłe projekty na dużą skalę w zakresie niebieskiej gospodarki i oszczędnego gospodarowania zasobami
- prowadzenie analiz rynkowych na temat potencjału produktów z zasobów morskich
- opracowywanie strategii transnarodowych w zakresie wykorzystania naturalnego i kulturowego dziedzictwa morza i obszarów przybrzeżnych dla zrównoważonego rozwoju biznesu, np. projekty pilotażowe na rzecz bardziej efektywnego gospodarowania zasobami w turystyce morskiej
- opracowywanie planów zintegrowanego zarządzania środowiskiem morskim i bioróżnorodnością w basenach morskich
- opracowanie ramowych warunków dla włączenia nowych zastosowań zasobów morskich do morskiego planowania przestrzennego
- poprawa powiązań między monitorowaniem gospodarki wodnej a systemem raportowania i wyboru lokalizacji / morskiego planowania przestrzennego
- testowanie modeli i tworzenie wspólnych norm dotyczących funkcji ekosystemów i harmonizacji transgranicznego planowania przestrzennego obszarów morskich

„Ekoefektywne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Bezpieczeństwo energetyczne
i poprawa efektywności
energetycznej**

Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

**Cel szczegółowy 2
Adaptacja do zmian klimatu,
zapobieganie zagrożeniom
i zarządzanie ryzykiem**

Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

**Cel szczegółowy 3
Zrównoważone gospodarowanie
zasobami oraz poprawa
środowiskowych warunków życia**

Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do wzrostu efektywności infrastruktury publicznej, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym oraz instytucje z nimi powiązane
- regionalne agencje ds. rozwoju
- dostawcy energii
- instytucje i przedsiębiorstwa zarządzające energią
- sektor budowlany
- stowarzyszenia regionalne
- regionalne agencje innowacji
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, uniwersytety, instytucje badawcze

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowanie, testowanie i wdrażanie polityk, strategii i rozwiązań służących zwiększeniu efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, w tym budynków, a także stosowaniu w szerszym zakresie odnawialnych źródeł energii
- opracowanie i testowanie innowacyjnych metod zarządzania w celu podnoszenia potencjału regionów w zakresie zwiększania efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, w tym również w budynków (np. kadra kierownicza sektora energetycznego)
- opracowywanie i wdrażanie rozwiązań mających na celu stosowanie nowych technologii oszczędności energii, co w konsekwencji przyczyni się do zwiększenia efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, w tym również budynków
- harmonizacja koncepcji, norm i systemów certyfikacji na szczeblu transnarodowym w celu do zwiększenia efektywności energetycznej infrastruktury publicznej, w tym również budynków
- wzmocnienie potencjału sektora publicznego do opracowywania i wdrażania innowacyjnych usług energetycznych, tworzenia zachęt i opracowania odpowiednich planów finansowych (np. umowy o poprawę efektywności energetycznej, modele PPP etc.)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- sektor publiczny, w szczególności właściciele i operatorzy infrastruktury publicznej, którzy dzięki zdobyciu kompetencji poprawią efektywność energetyczną oraz zmniejszą wydatki na energię.
- wszystkie grupy społeczne, które skorzystają na poprawie wydajności energetycznej infrastruktury publicznej

Oś priorytetowa 2 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE STRATEGII NISKOEMISYJNYCH

Cel szczegółowy 2.1
Opracowanie i wdrażanie rozwiązań na rzecz zwiększenia efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii w infrastrukturze publicznej

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum

3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

Maks. 85% refundacji dla

polskich partnerów

**Oś priorytetowa 2
WSPÓŁPRACA
W ZAKRESIE STRATEGII
NISKOEMISYJNYCH**

*Cel szczegółowy 2.2
Poprawa strategii
energetycznych i polityk
mających wpływ na łagodzenie
zmian klimatu*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €**
**Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy**
Projekty pilotażowe
**Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania**
**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do lepszego planowania w zakresie energii i mobilności, m.in:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- dostawców energii
- instytucje zajmujące się zarządzaniem energią
- przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- operatorów transportu publicznego
- stowarzyszenia regionalne, agencje innowacji, organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, a także szkoły wyższe i instytucje badawcze

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt, stosujące różnego rodzaju podejścia celem propagowania efektywności energetycznej, rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii, a także mobilności niskoemisyjnej
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak użytkownicy i dostawcy energii, decydenci i osoby zajmujące się planowaniem, dystrybutorzy energii, dostawcy infrastruktury oraz inne podmioty sektora energetycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym firmy z uwzględnieniem MŚP
- wszystkie grupy społeczne, dla których poprawa efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym jest korzystna, a także użytkowników udoskonalonych, nisko emisyjnych systemów transportu publicznego w miejskich obszarach funkcjonalnych, których dotyczy te kwestie

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowanie oraz wdrożenie zintegrowanych strategii i planów na szczeblu lokalnym/regionalnym celem lepszego wykorzystania wewnętrznych potencjałów korzystania z odnawialnych źródeł energii, a także zwiększenia efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym
- opracowanie i testowanie koncepcji i narzędzi służących wykorzystaniu wewnętrznych zasobów odnawialnych źródeł energii
- opracowanie oraz wdrożenie strategii zarządzania mających na celu poprawę efektywności energetycznej zarówno w sektorze publicznym, jak i prywatnym (w szczególności MŚP)
- opracowanie strategii i polityk, mających na celu ograniczenie zużycia energii (np. inteligentnych systemów pomiarowych, rozpowszechnianie inteligentnych aplikacji użytkowników, etc.)
- opracowanie i testowanie rozwiązań na rzecz lepszych połączeń i koordynacji sieci energetycznych w celu integracji oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

*Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł
energii z niezbędną infrastrukturą
oraz dywersyfikacja dostaw paliw
i surowców energetycznych*
*Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej*
*Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii
ze źródeł odnawialnych*

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

*Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych*
*Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania
przestrzenią*

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

*Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska*
*Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej*
*Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości
i postaw społecznych, wykorzystanie
aktywności i dialogu w ochronie
środowiska*

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do lepszego planowania w zakresie energii i mobilności, m.in:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- dostawców energii, instytucje zajmujące się zarządzaniem energią
- przedsiębiorstwa, w tym MŚP
- operatorów transportu publicznego
- stowarzyszenia regionalne, agencje innowacji, organizacje pozarządowe, instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, a także szkoły wyższe i instytucje badawcze

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt, stosujące różnego rodzaju podejścia celem propagowania efektywności energetycznej, rozwiązań opartych na odnawialnych źródłach energii, a także mobilności niskoemisyjnej
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak użytkownicy i dostawcy energii, decydenci i osoby zajmujące się planowaniem, dystrybutorzy energii, dostawcy infrastruktury oraz inne podmioty sektora energetycznego na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym firmy z uwzględnieniem MŚP
- wszystkie grupy społeczne, dla których poprawa efektywności energetycznej na szczeblu regionalnym jest korzystna, a także użytkowników udoskonalonych, nisko emisyjnych systemów transportu publicznego w miejskich obszarach funkcjonalnych, których dotyczą te kwestie

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowanie i wdrażanie zintegrowanych koncepcji i planów działania dotyczących mobilności celem redukcji emisji CO₂
- ustanowienie systemu zarządzania, stanowiącego podstawę do tworzenia zintegrowanej mobilności niskoemisyjnej w miejskich obszarach funkcjonalnych
- opracowanie i testowanie koncepcji i strategii (w tym innowacyjnych modeli finansowych i inwestycyjnych) mających na celu ułatwienie wprowadzania nowych technologii niskoemisyjnych w transporcie publicznym, w miejskich obszarach funkcjonalnych
- opracowanie oraz wdrażanie usług i produktów promujących inteligentną niskoemisyjną mobilność w miejskich obszarach funkcjonalnych (np. usługi multimodalne etc.)

Oś priorytetowa 2 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE STRATEGII NISKOEMISYJNYCH

Cel szczegółowy 2.3
Poprawa zdolności do planowania mobilności na miejskich obszarach funkcjonalnych w celu obniżenia emisji CO₂

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotazowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum

3 z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

Maks. 85% refundacji dla

polskich partnerów

2. nabór: wiosna 2016

**Oś priorytetowa 3
WSPÓLPRACA
W ZAKRESIE ZASOBÓW
NATURALNYCH
I KULTUROWYCH NA
RZECZ TRWAŁEGO
WZROSTU
GOSPODARCZEGO**

*Cel szczegółowy 3.1
Poprawa zintegrowanego
zarządzania środowiskiem
w celu ochrony
i zrównoważonego
wykorzystywania zasobów
i dziedzictwa naturalnego*

**Rekomendowany budżet:
1 - 5 mln €
Czas trwania projektu:
30 - 36 miesięcy
Projekty pilotażowe
Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do lepszego zarządzania i zrównoważonego wykorzystywania zasobów i dziedzictwa naturalnego i kulturowego, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- przedsiębiorstwa (w szczególności prowadzące działalność w branży kultury i branży kreatywnej, a także w sektorze ochrony środowiska)
- stowarzyszenia, regionalne agencje innowacji, grupy interesu, organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, a także szkoły wyższe oraz instytucje badawcze

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi na rzecz zrównoważonego zarządzania obszarami chronionymi lub szczególnie cennymi pod względem ekologicznym (np. bioróżnorodność, krajobrazy, ekosystemy etc.)
- opracowywanie oraz wdrażanie zintegrowanych strategii i narzędzi celem zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych na rzecz rozwoju regionalnego, co pozwoli uniknąć możliwych konfliktów między konkurującymi ze sobą rodzajami działalności (np. turystyka, transport, przemysł, rolnictwo, energia etc.)
- opracowywanie i testowanie innowacyjnych technologii i narzędzi ułatwiających wdrożenie skutecznego, zintegrowanego zarządzania środowiskowego (np. technologie rekultywacji, narzędzie monitorowania etc.)
- opracowywanie i testowanie rozwiązań mających na celu zwiększenie skuteczności zarządzania zasobami naturalnymi w instytucjach publicznych i przedsiębiorstwach (np. ograniczenie zużycia zasobów naturalnych, systemy o cyklu zamkniętym)
- harmonizacja koncepcji i narzędzi zarządzania środowiskowego na szczeblu transnarodowym, w celu ograniczenia negatywnego wpływu zmian klimatu na środowisko (np. środki dostosowawcze)

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak decydenci oraz osoby zajmujące się planowaniem, organizacje zajmujące się zarządzaniem i waloryzacją dziedzictwa i zasobów naturalnych lub kulturowych, a także właściciele i osoby korzystające z obiektów dziedzictwa naturalnego lub kulturowego
- wszystkie grupy społeczne odnoszące korzyści z poprawy zarządzania zasobami i dziedzictwem naturalnym i kulturowym

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

*Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł
energii z niezbędną infrastrukturą
oraz dywersyfikacja dostaw paliw
i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii
ze źródeł odnawialnych*

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

*Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania
przestrzenią*

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

*Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości
i postaw społecznych, wykorzystanie
aktywności i dialogu w ochronie
środowiska*

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

TYPY BENEFICJENTÓW

Wszystkie podmioty mające osobowość prawną i będące partnerami realizującymi projekt, korzystającymi z funduszy programu, które mogą przyczynić się do poprawy zarządzania środowiskowego na miejskich obszarach funkcjonalnych, m.in.:

- władze publiczne na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym
- regionalne agencje ds. rozwoju
- przedsiębiorstwa
- środowiska właścicieli i zarządców infrastruktury
- stowarzyszenia
- regionalne agencje innowacji
- grupy interesu
- organizacje pozarządowe
- instytucje finansujące
- centra edukacyjne i szkoleniowe, szkoły wyższe i instytucje badawcze

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- opracowywanie i wdrażanie koncepcji i narzędzi (w tym innowacyjnych modeli finansowania i inwestycji), w celu zarządzania jakością środowiska i jej poprawy (powietrze, woda, odpady, gleba, klimat) na miejskich obszarach funkcjonalnych
- poprawa zdolności w zakresie planowania i zarządzania środowiskiem miejskim (np. ustanowienie mechanizmu udziału społeczeństwa w procedurach planowania i w procesie podejmowania decyzji)
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii, polityk oraz narzędzi w celu ograniczenia konfliktów między różnymi rodzajami działalności dotyczących użytkowania gruntów na miejskich obszarach funkcjonalnych (np. rozrastanie się miast, spadek liczby ludności oraz fragmentacja, rozpatrywane również z punktu widzenia skutków społecznych)
- opracowywanie i wdrażanie zintegrowanych strategii i projektów pilotażowych w celu rekultywacji i rewitalizacji terenów poprzemysłowych
- opracowywanie koncepcji i realizacja projektów pilotażowych w dziedzinie środowiska w celu wspierania rozwoju inteligentnych miast (np. zastosowanie technologii informacyjno-komunikacyjnych, technologie środowiskowe)

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

- podmioty, które mogą odnieść korzyść w wyniku realizacji projektu, jednak niekoniecznie są bezpośrednio zaangażowane w projekt
- podmioty sektora publicznego jak i prywatnego, takie jak decydenci, osoby zajmujące się planowaniem, środowiskiem, właściciele i zarządcy infrastruktury, a także organizacje, których działalność wpływa na rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych
- wszystkie grupy społeczne w obrębie miejskich obszarów funkcjonalnych, które odniosą korzyści z poprawy zarządzania środowiskowego

Oś priorytetowa 3 WSPÓŁPRACA W ZAKRESIE ZASOBÓW NATURALNYCH I KULTUROWYCH NA RZECZ TRWAŁEGO WZROSTU GOSPODARCZEGO

Cel szczegółowy 3.3
Poprawa zarządzania
środowiskowego na
funkcjonalnych obszarach
miejskich

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy Projekty
pilotażowe

Rekomendowana liczba
partnerów: do 12, minimum
3 z 3 krajów, w tym 2
z obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów

**Oś priorytetowa 3
GOSPODARKA
NISKOEMISYJNA**

*Cel szczegółowy 3.1
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach celu
Inwestycje na rzecz wzrostu
i zatrudnienia oraz,
w stosownych przypadkach,
celu Europejska Współpraca
Terytorialna, związanych
z przejściem na gospodarkę
niskoemisyjną*

**Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Instytucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze publiczne odpowiedzialne za obszary polityki dotyczące energii, mobilności i gospodarki niskoemisyjnej
- regionalne agencje energetyczne
- agencje rozwoju regionalnego
- agencje ds. transportu i mobilności
- regionalne agencje ds. środowiska
- uniwersytety, instytuty zajmujące się gromadzeniem wiedzy i instytuty badawcze
- inne organy lub podmioty publiczne podlegające przepisom prawa publicznego, które podejmują działania na rzecz przejścia na gospodarkę niskoemisyjną

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

Oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych:

- właściwe podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru gospodarki niskoemisyjnej
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityki oraz przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (w razie, kiedy nie są partnerami w projekcie) oraz spośród regionalnych MŚP oraz organizacji społeczeństwa obywatelskiego (np. lokalne spółdzielnie działające w dziedzinie energetyki)

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana doświadczeń i dobrych praktyk między władzami regionalnymi i lokalnymi prowadząca do opracowania planów działania służących utworzeniu regionalnych struktur promujących i usprawniających zrównoważone wytwarzanie energii na szczeblu lokalnym oraz tworzenie systemów dystrybucyjnych na obszarach wiejskich
- wymiana doświadczeń w zakresie środków na rzecz mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju między władzami regionalnymi i miejskimi, prowadząca do opracowania planów działania służących przygotowaniu działań i inwestycji na rzecz zwiększania stopnia wykorzystania niskoemisyjnych rozwiązań w zakresie transportu, finansowanych w ramach programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innych programów regionalnych
- wprowadzenie współpracy w zakresie praktyk zachęcających przedsiębiorstwa do inwestowania w działania służące poprawie efektywności energetycznej i wspierających je w podejmowaniu tych działań między regionami i regionalnymi agencjami energetycznymi, w celu przygotowania regionalnych programów wsparcia na rzecz zwiększania efektywności energetycznej w przedsiębiorstwach

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz poświęconych regionalnym strategiom niskoemisyjnym
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie międzyregionalnych wizyt studyjnych w celu uzyskania informacji na temat instrumentów i programów powiązanych m.in. z produkcją energii ze źródeł odnawialnych, efektywnością energetyczną i mobilnością zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju stosowanych w regionach partnerskich
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących wymianie doświadczeń i budowaniu zdolności w obszarze gospodarki niskoemisyjnej
- opracowywanie regionalnych planów działania
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy w zakresie polityk regionalnych
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania
- akcje pilotażowe

„Ekoefektywne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Bezpieczeństwo energetyczne
i poprawa efektywności
energetycznej**

*Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł
energii z niezbędą infrastrukturą
oraz dywersyfikacja dostaw paliw
i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii
ze źródeł odnawialnych*

**Cel szczegółowy 2
Adaptacja do zmian klimatu,
zapobieganie zagrożeniom
i zarządzanie ryzykiem**

*Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania
przestrzenią*

**Cel szczegółowy 3
Zrównoważone gospodarowanie
zasobami oraz poprawa
środowiskowych warunków życia**

*Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości
i postaw społecznych, wykorzystanie
aktywności i dialogu w ochronie
środowiska*

„Ekoefektywne Pomorze”

Cel szczegółowy 1 Bezpieczeństwo energetyczne i poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.1

Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych

Priorytet 1.2

Poprawa efektywności energetycznej

Priorytet 1.3

Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

Cel szczegółowy 2 Adaptacja do zmian klimatu, zapobieganie zagrożeniom i zarządzanie ryzykiem

Priorytet 2.1

Ograniczenie zagrożeń naturalnych

Priorytet 2.2

Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

Cel szczegółowy 3 Zrównoważone gospodarowanie zasobami oraz poprawa środowiskowych warunków życia

Priorytet 3.1

Poprawa stanu środowiska

Priorytet 3.2

Ochrona różnorodności biologicznej

Priorytet 3.3

Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

Interreg Europa
2014-2020

<http://www.interreg4c.eu>

Oś priorytetowa 4 ŚRODOWISKO I EFEKTYWNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI

Cel szczegółowy 4.1
Poprawa wdrażania polityk i programów rozwoju regionalnego, w szczególności programów w ramach celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz, w stosownych przypadkach, celu Europejska Współpraca Terytorialna, w obszarze ochrony i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego

Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba partnerów: 5-10, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Institucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze publiczne odpowiedzialne za kwestie związane z dziedzictwem naturalnym i kulturowym
- agencje rozwoju regionalnego
- agencje ds. środowiska
- organizacje odpowiedzialne za zarządzanie obszarami naturalnymi lub dziedzictwem kulturowym i ich wykorzystywanie
- uniwersytety, instytuty wiedzy, instytuty badawcze i instytuty szkolnictwa wyższego
- podmioty w sektorach gospodarki wywierających silny wpływ na dziedzictwo naturalne i kulturowe lub od nich uzależnionych (rybołówstwo, rolnictwo, turystyka itp.)
- inne podmioty o istotnym znaczeniu dla ochrony i rozwoju dziedzictwa naturalnego i kulturowego

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana praktyk w zakresie zarządzania środowiskiem między władzami regionalnymi a agencjami zarządzania środowiskiem w regionach zurbanizowanych, służąca opracowaniu planu rozwoju regionalnych zielonych infrastruktur w strefach podlegających presji urbanizacyjnej i ich uwzględnieniu w regionalnych programach (celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia)
- wymiana doświadczeń w zakresie metod oceny wrażliwości ekosystemów regionalnych i transgranicznych, identyfikowania środków łagodzących oraz planowania ich zastosowania w ramach regionalnych programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia oraz programów EWT/programów współpracy transgranicznej między władzami regionalnymi a instytutami zajmującymi się gromadzeniem wiedzy
- wymiana doświadczeń w zakresie modeli zarządzania regionalnymi parkami przyrodniczymi i obszarami NATURA 2000 między władzami regionalnymi a organami zarządzającymi parkami, służąca opracowaniu planu wprowadzenia nowych modeli zarządzania i wykorzystywania parków regionalnych.

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz polityk w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie wymian w celu zapoznania się z podejmowanymi przez partnerów działaniami w obszarze dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- organizowanie międzyregionalnych seminariów oraz wydarzeń służących budowaniu zdolności w obszarze polityk w zakresie dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy w zakresie polityk regionalnych
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania
- akcje pilotażowe

GLÓWNE GRUPY DOCELOWE

Oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych:

- właściwe podmioty lokalne, MŚP lub inne podmioty z obszaru dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityki i przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (w razie, kiedy nie są partnerami w projekcie) oraz spośród regionalnych MŚP

**Oś priorytetowa 4
ŚRODOWISKO
I EFEKTYWNE
GOSPODAROWANIE
ZASOBAMI**

Cel szczegółowy 4.2
Poprawa wdrażania polityk
i programów rozwoju
regionalnego, w szczególności
programów w ramach celu
Inwestycje na rzecz wzrostu
i zatrudnienia oraz,
w stosownych przypadkach,
celu EWT,
służących zwiększaniu
efektywnego gospodarowania
zasobami, ekologicznego
wzrostu gospodarczego
i ekoinnowacji
oraz zarządzania efektami
działalności środowiskowej

**Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas
trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba
partnerów: 5-10,
minimum 3 z 3 krajów,
w tym 2 krajów obszaru
programowania
Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór - połowa 2016

TYPY BENEFICJENTÓW

Instytucje publiczne, podmioty prawa publicznego lub podmioty prywatne o charakterze non profit, takie jak:

- krajowe, regionalne i lokalne władze publiczne odpowiedzialne za kwestie związane z jakością środowiska i efektywnym gospodarowaniem zasobami
- agencje rozwoju regionalnego
- agencje ds. środowiska
- podmioty zajmujące się wspieraniem przedsiębiorczości oraz organizacje reprezentujące MŚP/środowisko biznesowe
- uniwersytety, instytuty wiedzy, instytuty badawcze i instytuty szkolnictwa wyższego
- inne podmioty o znaczeniu regionalnym zaangażowane w proces efektywnego gospodarowania zasobami

GŁÓWNE GRUPY DOCELOWE

Oprócz beneficjentów, szersza grupa docelowa, mogąca odgrywać aktywną rolę w działaniach projektowych:

- właściwe podmioty lokalne, MŚP lub inni aktorzy z obszaru efektywnego wykorzystania zasobów
- dla zapewnienia, że właściwe podmioty regionalne są zaangażowane w nabywanie wiedzy z zakresu polityki i przygotowanie planów działania, każdy partner w projekcie może ustanowić lokalną grupę podmiotów
- członkowie lokalnych grup podmiotów mogą pochodzić z ww. grup docelowych (w razie, kiedy nie są partnerami w projekcie) oraz spośród regionalnych MŚP

PRZYKŁADY DZIAŁAŃ DO SFINANSOWANIA

- wymiana doświadczeń między podmiotami zajmującymi się wspieraniem przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym w zakresie środków i programów wsparcia zachęcających MŚP prowadzące działalność w sektorze produkcji do przeprowadzania ocen zużycia zasobów i wprowadzania bardziej zasobooszczędnych procesów oraz umożliwiających wprowadzenie tych instrumentów w ramach regionalnego programu celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia lub innego programu
- wymiana doświadczeń między władzami regionalnymi a agencjami ds. gospodarowania odpadami w zakresie polityk i środków służących zmniejszeniu ilości odpadów i zwiększeniu współczynnika recyklingu w małych przedsiębiorstwach i gospodarstwach domowych, w celu opracowania planu wdrażania tych środków w ramach regionalnych programów gospodarowania odpadami
- wymiana praktyk między władzami na szczeblu regionalnym i lokalnym w zakresie metod monitorowania i poprawy jakości powietrza oraz zarządzania tą jakością na obszarach miejskich i uprzemysłowionych, skutkująca opracowaniem planów działania służących wprowadzeniu systemów monitorowania jakości powietrza oraz łagodzenia skutków zanieczyszczeń w projektach realizowanych w ramach regionalnych programów celu Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia

Działania w ramach projektów mogą obejmować (lista otwarta):

- przygotowanie planów działań (obowiązkowe)
- przeprowadzanie badań i analiz polityk regionalnych w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami, ekoinnowacji i zarządzania efektami działalności środowiskowej
- organizowanie spotkań i podejmowanie działań we współpracy z (obowiązkową) grupą lokalnych podmiotów
- odbywanie wizyt studyjnych w celu uzyskania informacji na temat polityk w zakresie gospodarki zasobooszczędnej na szczeblu regionalnym realizowanych w regionach partnerskich
- organizowanie seminariów międzyregionalnych oraz wydarzeń służących budowaniu zdolności w zakresie efektywnego gospodarowania zasobami
- wkład do działań i produktów platformy na rzecz pogłębiania wiedzy na temat polityki;
- komunikacja i upowszechnianie rezultatów projektu
- monitorowanie i analiza rezultatów planu działania
- akcje pilotażowe

„Ekoefektywne Pomorze”

**Cel szczegółowy 1
Bezpieczeństwo energetyczne
i poprawa efektywności
energetycznej**

Priorytet 1.1
Rozwój niskoemisyjnych źródeł energii z niezbędną infrastrukturą oraz dywersyfikacja dostaw paliw i surowców energetycznych
Priorytet 1.2
Poprawa efektywności energetycznej
Priorytet 1.3
Zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych

**Cel szczegółowy 2
Adaptacja do zmian klimatu,
zapobieganie zagrożeniom
i zarządzanie ryzykiem**

Priorytet 2.1
Ograniczenie zagrożeń naturalnych
Priorytet 2.2
Racjonalizacja gospodarowania przestrzenią

**Cel szczegółowy 3
Zrównoważone gospodarowanie
zasobami oraz poprawa
środowiskowych warunków życia**

Priorytet 3.1
Poprawa stanu środowiska
Priorytet 3.2
Ochrona różnorodności biologicznej
Priorytet 3.3
Kształtowanie świadomości i postaw społecznych, wykorzystanie aktywności i dialogu w ochronie środowiska

**INTERREG
POŁUDNIOWY
BAŁTYK
2014-2020**

<http://en.southbaltic.eu>

BUDŻET PROGRAMU
83 mln €

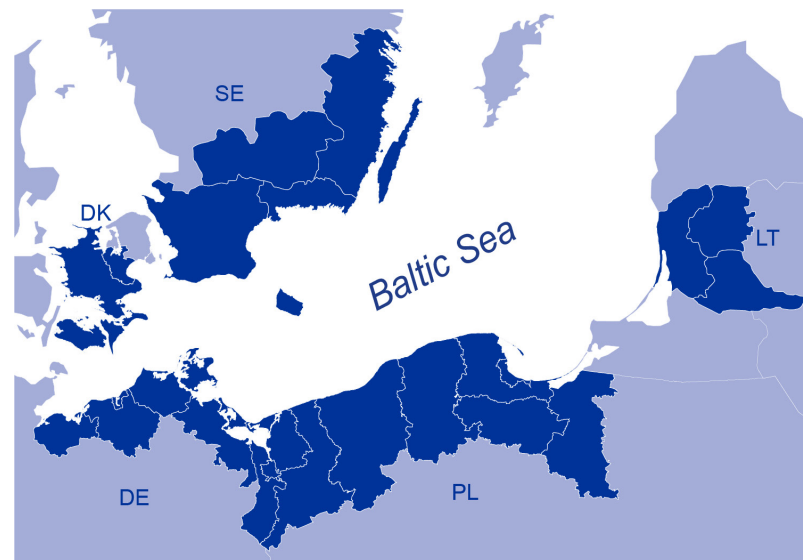
OBSZAR WSPARCIA
Wybrane regiony Polski,
Danii, Litwy,
Niemiec, Szwecji

Głównym celem programu jest wzmocnienie „rozwoju sektorów zielonego i niebieskiego” poprzez wspólne działania ponad granicami. Koncepcja zakłada wsparcie branży morskiej (sektor niebieski) oraz branż gospodarki, czy idei przyczyniających się do zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych (sektor zielony).

Programem objęte są regiony, pomiędzy którymi występują znaczące dysproporcje w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego, dlatego udzielana pomoc będzie się koncentrować na ich wyrównaniu.

Wspierane będą działania z zakresu wzmocnienia innowacyjności przedsiębiorstw na arenie międzynarodowej, ochrony i promocji dziedzictwa naturalnego i kulturalnego, transferu „zielonych” technologii, zrównoważonego transportu, rozwoju rynku pracy oraz współpracy międzyinstytucjonalnej.

Małe projekty do 24 miesięcy
/ do 300-500 tys.€
Regularne projekty do 36
miesięcy/ ok. 1-2 mln €
Projekty pilotażowe
Seed money
Przynajmniej 2 partnerów
z 2 krajów
obszaru proframowania
Maks. 85% refundacji
dla polskich partnerów

1. nabór - IV kwartał 2015

1
ZDOLNOŚĆ INNOWACYJNA
I INTERNACJONALIZACJA
PRZEDSIĘBIORSTW

- Internacjonalizacja niebieskiego i zielonego sektora MŚP
- Transfer innowacji

9,9 mln €

2
DZIEDZICTWO NATURALNE
I KULTUROWE ORAZ OCHRONA
ŚRODOWISKA

- Dziedzictwo naturalne i kulturowe na rzecz rozwoju turystyki
- Ekotechnologie na rzecz redukcji zanieczyszczeń

39,7 mln €

3
ZIELONY I NIEBIESKI TRANSPORT

- Środowiskowe zrównoważenie usług transportowych

15,7 mln €

4
ZASOBY LUDZKIE

- Zwiększenie zatrudnienia w niebieskim i zielonym sektorze gospodarki

8,3 mln €

5
WSPÓLPRACA
INSTYTUCJONALNA

- Poprawa zdolności współpracy instytucjonalnej poprzez udział w sieciach

4,1 mln €

Dofinansowanie uzyskują głównie projekty miękkie, nieinfrastrukturalne.

W ramach wszystkich priorytetów będzie istniała możliwość realizacji małych projektów wspierających inicjatywy lokalne, angażujące instytucje nieposiadające dużego doświadczenia we współpracy międzynarodowej (wymiana doświadczeń, wspólne planowanie zmian itp.)

1 KULTURA I DZIEDZICTWO

- Zachowanie i transgraniczny rozwój dziedzictwa historycznego, przyrodniczego i kulturowego

26,4 mln €

2 OCHRONA ŚRODOWISKA

- Czyste środowisko naturalne w obszarze transgranicznym

22,6 mln €

3 TRANSPORT I KOMUNIKACJA

- Dostępne regiony, zrównoważony transport transgraniczny i komunikacja

8,83 mln €

4 PRZEJŚCIA GRANICZNE

- Wspólne działania w zakresie efektywności i bezpieczeństwa granic

7,5 mln €

Projekt programu jest obecnie przygotowywany przez Wspólny Komitet Programujący Program Współpracy Transgranicznej Polska – Rosja 2014-2020.

Na obecnym etapie możemy poinformować o ustaleniach dotyczących celów tematycznych programu oraz alokacji środków finansowych.

Wszelkie przedstawione tutaj informacje mają charakter wstępny i mogą ulec zmianie. Ostateczny kształt programu zostanie zaprezentowany po jego akceptacji przez Komisję Europejską.

**POLSKA - ROSJA
2014-2020**

BUDŻET PROGRAMU

80 mln €

OBSZAR WSPARCIA

Polska: woj. pomorskie,
woj. podlaskie,
woj. warmińsko-mazurskie
Rosja: obwód kaliningradzki

PLANOWANY TERMINARZ URUCHOMIENIA PROGRAMU

7.10.2015

Planowany termin przekazania Wspólnego Programu Operacyjnego do Komisji Europejskiej

do 31.12.2015

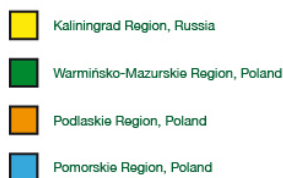
Termin akceptacji programu przez Komisję Europejską

Możliwy termin ogłoszenia o naborze

2. połowa 2016 roku lub początek 2017

2022

Zakończenie działań projektowych w programie

Budżet projektu:

do 2,5 mln €

Minimum 2 partnerów:

1 z Polski i 1 z Rosji

**Maks. 90% dofinansowania,
zaliczki**

**1. nabór: koniec 2016 lub
początek 2017**

BUDŻET PROGRAMU

264 mln €

OBSZAR WSPARCIA

Polska, wybrane regiony północno-wschodnich Niemiec, Dania, Szwecja, Finlandia, Litwa, Łotwa, Estonia, Norwegia, wybrane regiony Rosji, Białoruś

Budżet projektu:

1,5 - 4,5 mln €

Czas trwania projektu:

2 - 3 lata

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: powyżej 7,

minimum 3 z 3 krajów,

w tym 2 krajów obszaru

programowania

Maks. 85% refundacji dla

polskich partnerów

2. nabór: początek 2016

W programie w latach 2014-2020 wspierane będą projekty dotyczące współpracy w dziedzinach: innowacyjności, efektywnego gospodarowania zasobami naturalnymi oraz zrównoważonego transportu. Najwięcej pieniędzy przeznaczono na priorytet 1 (Potencjał dla innowacji) oraz 2 (Efektywne gospodarowanie zasobami naturalnymi). Program ten stanowi również wsparcie dla realizacji Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego.

**1
INNOWACJE**

- Infrastruktura badań i innowacji
- Inteligentne specjalizacje
- Innowacje nietechnologiczne

84,4 mln €

**2
ZASOBY NATURALNE**

- Czystość wody
- Energia odnawialna
- Efektywność energetyczna
- Błękitny wzrost

84,4 mln €

**3
TRANSPORT**

- Interoperacyjność transportu
- Dostępność obszarów oddalonych i dotkniętych zmianami demograficznymi
  - Bezpieczeństwo morskie
  - Żegluga przyjazna środowisku
- Przyjazna środowisku mobilność miejska

66 mln €

**4
WSPARCIE STRATEGII UE
DLA REGIONU MORZA
BAŁTYCKIEGO**

- Seed Money Facility
- Koordynacja współpracy międzyregionalnej

13,2 mln €

W priorytecie 4 zostały przewidziane środki na wsparcie **Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego**.

Seed Money Facility służy do przygotowania projektów flagowych strategii bałtyckiej. W ramach Seed Money Facility będą przeprowadzane nabory na małe projekty mające na celu wypracowanie założeń pełnego projektu, które będą musiały wpisywać się w plan działania strategii i uzyskać poparcie od koordynatora obszaru tematycznego (Policy Area Coordinator - PAC) lub koordynatora działań horyzontalnych (Horizontal Area Coordinator - HAC). W trakcie realizacji projektu seed money partnerzy będą poszukiwali instrumentów finansowych, które pozwolą wdrożyć pełen projekt (więc dofinansowanie może pochodzić z krajowych programów operacyjnych).

Wartość projektu seed money - 30-50 tys. € (w uzasadnionych przypadkach - np. przygotowanie studium wykonalności - do 100 tys. €)

Koordynacja współpracy międzyregionalnej zakłada dofinansowanie działalności koordynatorów PAC/HAC, a także działań związanych z realizacją strategii (np. organizacja forum strategii czy gromadzenie informacji i danych na temat implementacji strategii). Z uwagi na to, że działania realizowane w ramach tego poddziałania mają charakter transnarodowy, w wyjątkowych wypadkach dopuszcza się wnioski składane przez jednego beneficjenta.

1 INNOWACJE

- Powiązania pomiędzy podmiotami innowacji
  - Wiedza i umiejętności związane z przedsiębiorczością

69 mln €

2 NISKA EMISJA

- Efektywność energetyczna oraz energia odnawialna
  - Strategie energetyczne
- Mobilność miejska przyjazna środowisku

44,4 mln €

3 ZASOBY NATURALNE I KULTUROWE

- Ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów i dziedzictwa naturalnego
- Zrównoważone wykorzystanie zasobów i dziedzictwa kulturowego
- Zarządzanie środowiskowe na funkcjonalnych obszarach miejskich

88,8 mln €

4 TRANSPORT

- Regionalny transport pasażerski
- Rozwiązania multimodalne w transporcie towarowym

29,6 mln €

Celem programu jest współpraca ponad granicami, która zmieniając miasta i regiony, uczyni je lepszymi miejscami do życia i pracy. Dzięki uwzględnieniu potrzeb wspólnych dla większości lub wszystkich regionów objętych wsparciem, program może lepiej służyć osiągnięciu efektów niż działania podejmowane jedynie na szczeblu krajowym. W ramach projektów mogą współpracować instytucje publiczne i prywatne (posiadające osobowość prawną) oraz instytucje międzynarodowe.

BUDŻET PROGRAMU

247 mln €

OBSZAR WSPARCIA

Austria, Chorwacja, Czechy, Polska, Słowacja, Słowenia, Węgry, wybrane regiony Niemiec, wybrane regiony Włoch

Tematyka programu obejmuje innowacje i zwiększenie konkurencyjności, strategie niskoemisyjne, zasoby naturalne i kulturowe oraz powiązania transportowe. Najwięcej pieniędzy przeznaczono na priorytet 1. (Współpraca w dziedzinie innowacyjności dla podniesienia konkurencyjności) oraz priorytet 3. (Współpraca w dziedzinie zasobów naturalnych i kulturowych).

Program wspiera głównie działania o charakterze miękkim, które mają znaczenie ponadnarodowe i tworzą trwałe rezultaty. Możliwa jest jednak realizacja inwestycji o charakterze pilotażowym lub demonstracyjnym. Projekty koncentrujące się wyłącznie na współpracy akademickiej bądź badaniach naukowych czy też na networkingu i wymianie doświadczeń, które nie przekładają się na konkretne i trwałe rezultaty, nie będą finansowane.

Przykładowe produkty projektu, które muszą znaleźć praktyczne zastosowanie to m.in.: plany działań i rozwoju, modele współpracy, studia wykonalności, pilotażowe wdrożenia, rekomendacje dla decydentów i praktyków w danej dziedzinie.

Rekomendowany budżet:

1 - 5 mln €

Czas trwania projektu:

30 - 36 miesięcy

Projekty pilotażowe

Rekomendowana liczba

partnerów: do 12, minimum 3

z 3 krajów, w tym 2

z obszaru programowania

**Maks. 85% refundacji dla
polskich partnerów**

2. nabór: wiosna 2016

BUDŻET PROGRAMU

359 mln €

OBSZAR WSPARCIA

Współpracę mogą podejmować instytucje z obszaru całej Unii Europejskiej oraz Norwegii i Szwajcarii

Projekty pilotażowe
10-80 tys. €
Rekomendowany budżet
1-2 mln €
Rekomendowany czas trwania - od 3 do 5 lat
Rekomendowana liczba partnerów: 5-10, minimum 3 z 3 krajów, w tym 2 krajów obszaru programowania
Maks. 85% refundacji dla polskich partnerów

2. nabór - połowa 2016

Instytucje z różnych części Europy mogą współpracować (w formie warsztatów, wymiany personelu, wizyt studyjnych) nad wybraną dziedziną polityki regionalnej (np. zarządzaniem klastrami, tworzeniem warunków dla rozwoju innowacyjności, wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego dla rozwoju ekonomicznego). Rezultatem przedsięwzięcia może być opracowanie koncepcji nowego projektu do sfinansowania ze środków programów regionalnych lub krajowych oraz zmiany w systemie zarządzania nimi w regionie.

Tematyka programu obejmuje: badania i innowacje, konkurencyjność MŚP, wspieranie gospodarki niskoemisyjnej, ochronę środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami.

**1
BADANIA, ROZWÓJ
TECHNOLOGII I INNOWACJE**

- Infrastruktura badań i innowacji i podnoszenie zdolności
- Regionalne łańcuchy innowacji w obszarach inteligentnej specjalizacji i szans innowacyjnych

84,4 mln €

**3
GOSPODARKA NISKOEMISYJNA**

- Wspieranie przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną we wszystkich sektorach

84,4 mln €

**2
KONKURENCYJNOŚĆ
MAŁYCH I ŚREDNICH
PRZEDSIĘBIORSTW**

- Wspieranie MŚP w wypracowaniu i osiągnięciu wzrostu gospodarczego, wprowadzanie innowacji na wszystkich etapach ich cyklu życia

84,4 mln €

**4
EFEKTYWNE WYKORZYSTANIE
ŚRODOWISKA I ZASOBÓW**

- Ochrona i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego
- Wspieranie przechodzenia do efektywnej gospodarki zasobami, „zielony wzrost” i eko-innowacje

84,4 mln €

Celem programu jest wzmacnianie efektywności polityki spójności poprzez zachęcanie do wymiany doświadczeń między podmiotami regionalnymi w zakresie celów tematycznych (władze i instytucje publiczne, podmioty prawa publicznego, podmioty prywatne o charakterze non-profit). Program powinien w szczególności przyczynić się do transferu dobrych praktyk głównie do krajowych i regionalnych programów operacyjnych, a w uzasadnionych wypadkach także do programów celu Europejska Współpraca Terytorialna.

W ramach programu będą funkcjonowały także cztery tematyczne Platformy na rzecz pogłębiania wiedzy na temat polityki regionalnej – bezpłatny zasób wiedzy, dostępny on-line dla wszystkich zainteresowanych i zaangażowanych w politykę regionalną.

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Referat Instrumentów Współpracy Terytorialnej
Departament Rozwoju Regionalnego i Przestrzennego
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
Pokój 319

tel. (58) 32 68 683 , 32 68 692, 32 68 825

ewt.pomorskie.eu
www.facebook.com/ewt.pomorskie.eu

